ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

«Меҳнат мухофазаси» кафедраси

«Фуқаро мухофазаси» курсидан
1999 йил 20-февралдаги "АҲОЛИНИ ВА ХУДУДЛАРНИ ТАБИИЙ ХАМДА ТЕХНОГЕН ХУСУСИЯТЛИ ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРДАН МУХОФАЗА ҚИЛИШ ТУҒРИСИДА"ги ва 2000 йил 26-майдаги "ФУҚАРО ХИМОЯСИ" ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАРИГА ТАХЛИЛИЙ БАҲО БЕРИШ" мавзусидаги 1-амалий машгулот учун

УСЛУБИЙ КЎРСАТМА

ТОШКЕНТ-2010 й.

АННОТАЦИЯ

Ушбу услубий кўрсатма 1999 йил 20 февралдаги "Аҳоли ва ҳудудларни техноген ва табиий тусдаги ФВлардан ҳимоя қилиш тўғрисида"ги ва 2000 йил 26 майдаги "Фуқаро ҳимояси тўғрисида"ги Қонунларини ўрганиш ва уларга таҳлилий баҳо беришда талабаларга ёрдам беради.

Унда Республикамизда бўлиши мумкин бўлган фавқулотда вазиятлар хақида умумий маълумотлар, унинг хуқуқий асослари, атамалар, фуқаро мухофазасининг вазифалари, фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасидаги ваколатлари, Фуқаро мухофазаси кучлари таркиби, молиявий-моддий таъминот масалалари ёритилган. Мустақил ўзлаштириш учун саволлар ва адабиётлар рўйхати келтирилган.

Бу услубий кўрсатма бакалавр йўналишида тахсил олаётган талабаларга мўлжалланган бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг фавқулодда вазиятлар хақидаги номлари юқорида келтирилган иккала қонунларини ўзлаштиришда ёрдам беради.

Бажарувчилар: доцент Розиков Р.С.
ассистент Мансурова Н.С.

Тақризчилар: Ғаниев Т.А. –“Меҳнат мухофазаси” кафедраси доценти, ТТЕСИ
О.Р.Юлдашев, ТГТУ «ХФХ» кафедраси мудири, доцент

Услубий кўрсатма институт илмий –услубий кенгашида тасдиқланган ва чоп этишга тавсия этилган «_____» «________________»2010йил

-АҲОЛИНИ ВА ХУДУДЛАРНИ ТАБИИЙ ХАМДА ТЕХНОГЕН ХУСУСИЯТЛИ ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРДАН МУХОФАЗА КИЛИШ ТЎҒРИСИДАги ва 2000 йил 26-майдаги ФУҚАРО ХИМОЯСИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАРИГА ТАХЛИЛИЙ БАҲО БЕРИШ

Ишнинг мақсади : 1999 йил 20 февралдаги "Аҳоли ва ҳудудларни техноген ва табиий тусдаги ФВлардан ҳимоя қилиш тўғрисида"ги ва 2000 йил 26 майдаги "Фуқаро ҳимояси тўғрисида"ги Қонунларини ва уларга таҳлилий баҳо беришни ўрганиш
Керакли материаллар ва воситалар: Ўзбекистон Республикаси ФМнинг ҳуқуқий асослари. 1999 йил 20 февралдаги "Аҳоли ва ҳудудларни техноген ва табиий тусдаги ФВлардан ҳимоя қилиш тўғрисида"ги ва 2000 йил 26 майдаги "Фуқаро ҳимояси тўғрисида"ги Қонунлари.

Ўзбекистон Республикасида қабул қилинган аҳоли ва ҳудудларни фавқулодда вазиятларда муҳофаза қилишга доир раҳбар ва меъёрий ҳужжатлар.

УМУМИЙ МАЪЛУМОТЛАР

Инсоният хаётида XX-аср тугаб XXI-аср кириб келди. Бутун дунё хамжамияти, шу билан бир қаторда бизнинг мустақил Ўзбекистонимизда ҳам тарихий ўзгаришларга бой амалий хақиқий маммолари билан юзма-юз тўқнаш келяпти.

Ўзбекистон Республикаси мустақил тараққиёт ва жамият муносабатларини янгилаш йўлида туриб, дунёдаги бошқа давлатлар қаторида ўзининг муносиб ўрнини олишга, тенглар ичида тенг бўлишга, келажаги буюк давлат бўлишига интилмокда Республикамиз Приезиденти «Ўтган йилларнинг мантиқий тахлили Ўзбекистоннинг келажагини хал қиладиган асосий уч масала; хавфсизликни қандай сақлаб қолиш, барқарорликни таъминлаш ва тараққиёт йўлидаги устивор мувозанатни қандай сақлаб қолиш» масалаларига мурожаат қилишга чорлайди

Ушбу оддий: хавфсизлик, барқарорлик, устиворлик сўзларида чукур маъно яширингандир. Бу сўзлар халқимизни ҳар қандай фавқулодда вазиятлардан химоялаш муаммосига бевосита алоқадор ва хозирги пайтда умумдавлат аҳамиятига эгадир.

XX-асрнинг охириги икки ўн йиллиги дунё ахамиятига молик тарихий воқеалар билан яъни «совуқ» урушнинг тугаши ва дунё хамжамиятининг оммавий қирғин қуролларининг ва биринчи навбатда ядро қуролини ишлаб чиқариш, синаш ва қўллашни аста-секин тақиқлашга ўтиш билан характерланади.

Аввалги икки қарама-қарши сиёсий тизимларнинг бир-бирига фаол қаршилиги вақтларида бутун аҳоли ядро қуролидан химояланиш руҳида тарбияланган бўлса, хозир фуқаро мухофазаси –янги «**етарли зарурат**» принципи асосида тузилгандир.

Бу концепция Марказий Осий худудида яшовчи ахолини турли табиий офатлар, авария, фалокатлар ва бўлиши мумкин бўлган урушлар пайтида хавфсизлигини таъминлайди, маблағ воситаларини тежайди

Ўзбекистон Республикасининг ер куррасидаги худудий жойлашишининг узига хослиги, ерт ости бойликлари, сув хавзалари, ривожланган саноат ва кишлок хужалиги миллий бойликларимизни сақлаш борасида табиий, экологик ва техноген характерга эга булган фавкулодда вазият оқибатларидан ҳимоялашда муҳим аҳамиятга эга

Шунинг учун фуқаро муҳофазасининг мақсад ва вазифалари қуйидагилардан иборат;

-фавқулодда вазиятларнинг пайдо бўлиши ва ривожланишини огоҳлантириш

-фавқулодда вазиятлар туфайли юзага келган талофатларни камайтириш
-фавқулодда вазиятлар оқибатларини бартараф қилиш

Ўзбекистон Республикаси фуқаро мухофазасининг хуқуқий асоси «Аҳоли ва худудларни техноген ва табиий тусдаги ФВлардан ҳимоя қилиш тўғрисида" (1999 йил 20 феврал)даги ва "Фуқаро ҳимояси тўғрисида" (2000 йил 26 май)даги қонунлар бўлади.

Бу қонунлар фавқулотда вазиятлардан муҳофаза қилишнинг асосий принципларини, унинг вазифаларини, уларга амалга оширишнинг хуқуқий асосларини, давлат органларининг, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ваколатларини хамда фуқаро муҳофазаси кучлари ва воситаларини аниқлайдилар

Улар Ўзбекистон Республикаси фуқаролар, давлат бошқарув ва назорат қилиш органларининг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги хуқуқлари ва мажбуриятларини, аҳолини фуқаро муҳофазасига ўрганишни, фуқаро муҳофазасини молиявий таъминланишини ва молиялашини, фуқаро муҳофазаси қонунларини бузиши учун жавобгарлилигини ва уларнинг назорат қилишини аниқлайдилар

Ҳар бир қонунда қуйидаги умумий бўлимлар бор:
-умумий холат;
-фуқаро муҳофазасининг вазифалари;
-давлат бошқарув органларининг ваколатлари;
-фуқаро муҳофазасининг кучлари ва маблағи;
-молиявий таъминлаши.

АТАМАЛАР

фавқулодда вазият — одамлар қурбон бўлишига, уларнинг соғлиғи ёки атроф табиий муҳитга зарар етишига, жиддий моддий талафотлар келтириб чиқаришга ҳамда одамларнинг ҳаётий фаолияти шароити издан чиқишига олиб келиши мумкин бўлган ёки олиб келган авария, ҳалокат, хавфли табиий ҳодиса, табиий ёки бошқа офатлар натижасида муайян ҳудудда юзага келган ҳолат;

Худуд-бу ер, сув ва ҳаводан ташкил топган макон ёки унинг бир қисми, ишлаб чиқариш ва махсус объект, хамда бизни ўраб турган мухит.

Аҳоли-бу ФВ ёки унинг оқибати таъсиридаги худудда бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, фуқаролик хуқуқи бўлмаган ва чет эллик, хамда ФВ оқибатларини тугатишда қатнашаётган фуқаролардир “Фавкулодда” сўзини оддий халқ тили билан айтганда, одатдаги ҳаётий воқеалардан четлатиш деб тушунилади.

аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш — фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш чоралари, усуллари, воситалари тизими, саъй-ҳаракатлари мажмуи;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш — олдиндан ўтказиладиган ҳамда фавқулодда вазиятлар рўй бериши хавфини имкон қадар камайтиришга, бундай вазиятлар рўй берган тақдирда эса, одамларнинг ҳаётини асраб қолиш ва соғлиғини сақлашга, атроф табиий муҳитга етказиладиган зарар ва моддий талафотлар миқдорини камайтиришга қаратилган тадбирлар мажмуи;

фавқулодда вазиятларни бартараф этиш — фавқулодда вазиятлар рўй берганда ўтказиладиган ҳамда одамларнинг ҳаётини асраб қолиш ва соғлиғини сақлашга, атроф табиий муҳитга етказиладиган зарар ва моддий талафотлар миқдорини камайтиришга, шунингдек фавқулодда вазиятлар рўй берган зоналарнинг кенгайишига йўл қўймасликка ҳамда хавфли омиллар таъсирини тугатишга қаратилган қутқарув ишлари ва кечиктириб бўлмайдиган ишлар мажмуи;.

фуқаро муҳофазаси — ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида юзага келадиган хавфлардан Ўзбекистон Республикаси аҳолисини, ҳудудларини, моддий ва маданий бойликларини муҳофаза қилиш мақсадида ўтказиладиган тадбирларнинг давлат тизими;

фуқаро муҳофазаси хизмати — фуқаро муҳофазаси махсус тадбирларини бажариш, фуқаро муҳофазаси тузилмаларининг ҳаракатларини таъминлаш учун кучлар ва воситаларни тайёрлаш мақсадида тузилган функционал бўлинмалар мажмуи;

ҳимоя иншоотлари — аҳолини ва ишлаб чиқариш ходимларини замонавий қирғин воситаларидан муҳофаза қилишга махсус мўлжалланган муҳандислик иншоотлари мажмуи;

фуқаро муҳофазаси кучлари — қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш учун тузиладиган фуқаро муҳофазаси ҳарбий қисмлари, умумий ва махсус ҳудудий, функционал ва объект тузилмалари.
фуқаро мухофазаси қўшинлари- фавқулодда вазиятлар вазирлигининг фуқаро муҳофазаси қўшинлари Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси кучларининг асосини ташкил этади.

фуқаро мухофазаси тузилмалари - фуқаро муҳофазаси тузилмалари қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш учун ҳудудий-ишлаб чиқариш принципига кўра ташкил этилади.

фуқаро мухофазаси қўшинларининг асосий фондлари -Ҳарбий шаҳарчаларнинг турар жойлари ва иморатлари, фуқаро муҳофазаси ҳарбий қисмларининг ўқув-моддий базаси объектлари, моддий ва техник воситалари давлат мулки бўлиб, фуқаро муҳофазаси қўшинларининг асосий фондларини ташкил этади.

Ўзбекистон Республикаси фуқаро мухофазасининг хуқуқий асослари «Аҳоли ва ҳудудларни техноген ва табиий тусдаги ФВлардан ҳимоя қилиш тўғрисида" (1999 йил 20 феврал)даги ва "Фуқаро ҳимояси тўғрисида" (2000 йил 26 май)даги қонунлар ва Вазирлар Маҳкамасининг шу борадаги қабул қилган қарорлари ҳисобланади.

Фуқаро муҳофазаси қўшинлари
Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг фуқаро муҳофазаси қўшинлари Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси кучларининг асосини ташкил этади.
Фуқаро муҳофазаси тузилмалари
Фуқаро муҳофазаси тузилмалари қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш учун ҳудудий-ишлаб чиқариш принципига кўра ташкил этилади.
Фуқаро муҳофазаси қўшинларининг асосий фондлари
Ҳарбий шаҳарчаларнинг турар жойлари ва иморатлари, фуқаро муҳофазаси ҳарбий қисмларининг ўқув-моддий базаси объектлари, моддий ва техник воситалари давлат мулки бўлиб, фуқаро муҳофазаси қўшинларининг асосий фондларини ташкил этади. Фуқаро муҳофазаси қўшинлари кўрсатиб ўтилган ва ўзларига ажратилган бошқа мол-мулкка нисбатан тезкор бошқарув ҳуқуқидан фойдаланадилар.
Фуқаро муҳофазаси объектлари ва мол-мулки
Фуқаро муҳофазаси объектлари ва мол-мулки жумласига қуйидагилар киради:
давлат ҳокимият ва бошқарув органларининг ҳимоя иншоотлари ҳамда ер усти бинолари комплексига эга бўлган бошқарув пунктлари;
фуқаро муҳофазасининг алоҳида ва туташ қурилган ҳимояланиш, радиациядан сақланиш жойлари;

Фуқаро мухофазасининг вазифалари

Аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилишнинг асосий принциплари қуйидагилардан иборат:

-инсонпарварлик, инсон ҳаёти ва соғлиғининг устуворлиги;

-ошкоралик;

-ахборотнинг ўз вақтида берилиши ва ишончли бўлиши;

-фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш чораларининг олдиндан кўрилиши.

Фуқаро муҳофазаси вазифалари қуйидагилардан иборат:

-аҳолини ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида юзага келадиган хавфлардан ҳимояланиш усулларига ўргатиш;

-объектларни ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида юзага келадиган хавфлардан ҳимоялаш ҳаракатлари ва усулларига тайёрлаш;

-бошқарув, хабар бериш ва алоқа тизимларини ташкил қилиш, ривожлантириш ва доимий шай ҳолатда сақлаб туриш;

-халқ хўжалиги объектларининг барқарор ишлашини таъминлаш юзасидан тадбирлар комплексини ўтказиш;

-аҳолини, моддий ва маданий бойликларни хавфсиз жойларга эвакуация қилиш; фуқаро муҳофазаси ҳарбий тузилмаларининг шайлигини таъминлаш;

-аҳолини умумий ва якка муҳофазаланиш воситалари билан таъминлаш тадбирларини ўтказиш;

-аҳолининг ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтидаги ёки шу ҳаракатлар оқибатидаги ҳаёт фаолиятини таъминлаш;

-радиацион, кимёвий ва биологик вазият устидан кузатиш ва лаборатория назорати олиб бориш;

-қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни ўтказиш;

-ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида зарар кўрган ҳудудларда жамоат тартибини йўлга қўйиш ва сақлаб туриш;

-аҳолини ва ҳудудларни муҳофаза қилиш юзасидан бошқа тадбирларни амалга ошириш.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
фуқаро муҳофазаси соҳасидаги
ВАКОЛАТЛАРИ

-фуқаро муҳофазаси соҳасида ягона давлат сиёсати ўтказилишини таъминлайди; Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси режасини тасдиқлайди;

-фуқаро муҳофазасини ривожлантириш ва такомиллаштиришнинг асосий йўналишларини, уларнинг молиявий ва моддий-техника таъминоти тартибини тасдиқлайди;

-тинчлик даврида ва уруш даврида давлат иқтисодиёти фаолият кўрсатиши барқарорлигини таъминлаш тадбирлари ишлаб чиқилишига ва ўтказилишига раҳбарлик қилади;

-ҳудудларни уларда яшаётган аҳоли сонига ва давлат иқтисодиётида муҳим роль ўйновчи ёки аҳоли хавфсизлигига таъсир кўрсатувчи ташкилотлар мавжудлигига кўра фуқаро муҳофазаси бўйича гуруҳларга, шунингдек, ташкилотларни давлат иқтисодиётидаги роли ёки аҳоли хавфсизлигига таъсирига кўра фуқаро муҳофазаси бўйича тоифаларга киритиш тартибини белгилайди;

-фуқаро муҳофазаси тизимини уруш даври шароитига ўтказиш, эвакуация тадбирларини амалга ошириш тартибини белгилайди;
ҳимоя иншоотларини ва фуқаро муҳофазаси бошқа объектларини барпо этиш тартибини, шунингдек якка муҳофазаланиш воситалари, моддий-техника, озиқ-овқат, тиббий ва бошқа хил воситалар захираларини тўплаш, сақлаш ва улардан фойдаланиш шартларини белгилайди;

-давлат органлари ва ташкилотларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги фаолияти устидан назоратни амалга оширади;

-қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

Фуқаро муҳофазаси кучларининг таркиби:

-фуқаро муҳофазаси кучлари фуқаро муҳофазаси қўшинлари тузилмаларидан таркиб топади.

-фуқаро муҳофазаси кучлари ва воситалари таркиби, унинг таркибий тузилиши, шунингдек, фуқаро муҳофазаси тузилмалари фаолиятининг бошқа масалалари Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси бошлиғи томонидан белгилаб қўйилади.

-фуқаро муҳофазаси вазифаларини ҳал этиш учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг қутқарув тузилмалари, қисмлари ва бўлинмалари ҳам жалб этилиши мумкин.

Молиявий ва моддий ресурслар резервлари

-фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар резервлари олдиндан, Фавқулодда вазиятлар рўй берган тақдирда уларни шошилинч тарзда жалб этиш мақсадида яратилади.

-молиявий ва моддий ресурслар резервларини яратиш, улардан фойдаланиш ва уларни тўлдириш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Фуқаро муҳофазасини молиялаш:

-фуқаро муҳофазасини молиялаш вазирликлар, идоралар ва улар тасарруфидаги бюджетдаги ташкилотларда, вилоятлар, туманлар ва шаҳарларда тегишлича республика ёки маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан, ташкилотларда эса — ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

-фуқаро муҳофазасини молиялаш ижтимоий фондларнинг маблағлари, фуқароларнинг ихтиёрий бадаллари ва бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилиши мумкин.

Ўзлаштириш учун саволлар.

1.Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг «Ахолини ва худудларни табиий хамда техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш тўғрисида»ги қонуни қабул қилинган сана

2.Ушбу Қонуннинг мақсади нима?

3.Фавқулодда вазият нима?

4.Фуқаро мухофазаси нима?

5.Худуд нима?

6.Фуқаро мухофазасини молиялаш қандай амалга оширилиши мумкин?

7.Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг «Аҳолини ва худудларни табиий хамда техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш тўғрисида»ги қонуни нечта бўлим ва нечта моддадан иборат?

8.«Фуқаро мухофазаси» туғрисидаги қонун қачон қабул қилинган?

9.«Фуқаро мухофазаси» тўғрисидаги қонун нечта бўлим ва нечта моддадан иборат?

10.Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг «Ахолини ва худудларни табиий хамда техноген хусусиятли фавқулотда вазиятлардан мухофаза қилиш тўғрисида»ги қонунида асосий тушунчалар нечанчи моддада кўрсатилган?

11.Фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилишнинг асосий принциплари

12.Фуқаро мухофазасининг вазифалари нималардан иборат?

13.Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бундай вазиятларда ҳаракат қилиш давлат тизими таркиби ва фаолият кўрсатиши тартиби ким томонидан белгиланади?

14.Химоя иншоотлари нима?

15.Аҳоли нима?

16.Фуқаро мухофазаси қўшинлари кимлардан иборат?

17.Фуқаро мухофазаси хизмати нималардан иборат?

18.Фуқаро мухофазаси тузилмалари қандай ташкил этилади?

19.Фавқулодда вазиятларни олдини олиш қандай амалга оширилади?

20.Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш қандай амалга оширилади?

21.Ўзбекистон Республикаси фуқаро мухофазасининг хуқуқий асосларини нималар ташкил этади?

22. Фуқаро мухофазасининг вазифалари нималардан иборат?

АДАБИЁТЛАР

1."Аҳолини ва худудларни табиий ва техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш тўғрисида" 20.08.1999 йил қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Қонуни.

2.Ўзбекистон Республикасининг «Фуқаро мухофазаси» тўғрисидаги қонуни 26-май 2000 йил

3. Маърузалар матни

Мустақил бажариш учун вазифалар:

1.Юқорида номлари зикр килинган Қонунларни қабул қилишдан кўзда тутилган мақсад
2.Фавқулотда вазиятлардан ахолини мухофаза қилишнинг асосий принциплари
3.Фуқаро мухофазаси кучларининг асосий вазифалари
4.Фуқаро мухофазаси Давлат тизими нималарни ўз ичига олиши хақида
5.Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бундай вазиятларда ҳаракат қилиш давлат тизими хақида
6.Фуқаро мухофазаси вазифалари
7.Фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш бўйича махсус ваколатли давлат бошқарув органи
8.Фуқаро мухофазаси тўғрисидаги қонун хужжатлари
9.Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги вазифалари
10. Фуқаро муҳофазаси соҳасидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахслар жавобгарлиги.
11. Вазирликлар ва идоралар фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги мажбуриятлари.
12. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ваколатлари.
13. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ваколатлари.
14. Фуқаро муҳофазаси соҳасидаги махсус ваколатли давлат бошқарув органи ва унинг вазифалари.
15. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги мажбуриятлари.
16. Вазирликлар ва идораларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ваколатлари
17. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари вазифалари
18. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ваколатлари
19**.** Жамоат бирлашмалари фавқулодда вазиятлар манбалари ва уларни бартараф этиш чоралари тўғрисида
20. Фавқулодда вазиятлар мониторинги ва уларни олдиндан башорат қилиш тартиби тўғрисидаги хужжатлар
21. Ташкилотларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ваколатлари.
22. Фуқароларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳуқуқлари
23.Фуқароларнинг фуқаро мухофазаси соҳасидаги хуқуқлари.
24. Фуқароларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги мажбуриятлари
25. Фуқароларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги мажбуриятлари.
26**.**Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари.
27. Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари.
28. Аҳолини ва мутахассисларни фавқулодда вазиятларда ҳаракат қилишга тайёрлаш тартиби.
29. Аҳоли ва мутахассисларни фуқаро муҳофазаси соҳасида тайёрлаш.
30. Фавқулодда вазиятларни бартараф этишга қаратилган ҳаракатлар
31. Фуқаро муҳофазаси кучларининг таркиби.
32**.** Фавқулодда вазиятларни бартараф этишга қаратилган кучлар таркиби
33. Фуқаро муҳофазасини молиялаш
34.Фуқаро муҳофазаси қўшинларининг асосий фондлари.
35.Молиявий ва моддий ресурслар резервларини яратиш, улардан фойдаланиш ва уларни тулдириш тартиби.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

АҲОЛИНИ ВА ҲУДУДЛАРНИ ТАБИИЙ ҲАМДА ТЕХНОГЕН ХУСУСИЯТЛИ ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРДАН МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

(Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1999 й., 9-сон, 221-модда; Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами 2010 й., 37-сон, 316-модда)

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонун аҳолини ва ҳудудларни табиий ҳамда техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан (бундан буён матнда фавқулодда вазиятлар деб юритилади) муҳофаза қилиш соҳасидаги ижтимоий муносабатларни тартибга солади ҳамда фавқулодда вазиятлар рўй бериши ва ривожланишининг олдини олиш, фавқулодда вазиятлар келтирадиган талафотларни камайтириш ва фавқулодда вазиятларни бартараф этишни мақсад қилиб қўяди.

2-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

фавқулодда вазият — одамлар қурбон бўлишига, уларнинг соғлиғи ёки атроф табиий муҳитга зарар етишига, жиддий моддий талафотлар келтириб чиқаришга ҳамда одамларнинг ҳаёт фаолияти шароити издан чиқишига олиб келиши мумкин бўлган ёки олиб келган авария, ҳалокат, хавфли табиий ҳодиса, табиий ёки бошқа офат натижасида муайян ҳудудда юзага келган ҳолат;

аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш — фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш чоралари, усуллари, воситалари тизими, саъй-ҳаракатлари мажмуи;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш — олдиндан ўтказиладиган ҳамда фавқулодда вазиятлар рўй бериши хавфини имкон қадар камайтиришга, бундай вазиятлар рўй берган тақдирда эса, одамларнинг ҳаётини асраб қолиш ва соғлиғини сақлашга, атроф табиий муҳитга етказиладиган зарар ва моддий талафотлар миқдорини камайтиришга қаратилган тадбирлар комплекси;

фавқулодда вазиятларни бартараф этиш — фавқулодда вазиятлар рўй берганда ўтказиладиган ҳамда одамларнинг ҳаётини асраб қолиш ва соғлиғини сақлашга, атроф табиий муҳитга етказиладиган зарар ва моддий талафотлар миқдорини камайтиришга, шунингдек фавқулодда вазиятлар рўй берган зоналарнинг кенгайишига йўл қўймасликка ҳамда хавфли омиллар таъсирини тугатишга қаратилган қутқарув ишлари ва кечиктириб бўлмайдиган ишлар комплекси.

3-модда. Фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги қонун ҳужжатлари

Аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонундан ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборат.

Қорақалпоғистон Республикасида аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги муносабатлар Қорақалпоғистон Республикасининг қонун ҳужжатлари билан ҳам тартибга солинади.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

4-модда. Фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилишнинг асосий принциплари

Аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилишнинг асосий принциплари қуйидагилардан иборат:

инсонпарварлик, инсон ҳаёти ва соғлиғининг устуворлиги;

ошкоралик;

ахборотнинг ўз вақтида берилиши ва ишончли бўлиши;

фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш чораларининг олдиндан кўрилиши.

5-модда. Фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ахборот

Аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ахборот, агар қонунда бошқача қоида назарда тутилган бўлмаса, ошкора бўлади.

Давлат ҳокимият ва бошқарув органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, шунингдек корхона, муассаса ва ташкилотлар раҳбарлари аҳолининг ва ҳудудларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофазаланиш ҳолати ҳамда уларнинг хавфсизлигини таъминлаш юзасидан кўрилган чоралар ҳақида, олдиндан башорат қилинаётган ва рўй берган фавқулодда вазиятлар тўғрисида, улардан аҳолини муҳофаза қилишнинг усул ва йўллари ҳақида оммавий ахборот воситалари ҳамда бошқа каналлар орқали аҳолини ўз вақтида ва ишончли тарзда хабардор этишлари шарт.

Мансабдор шахслар томонидан аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ахборотнинг яширилиши, ўз вақтида тақдим этилмаслиги ёки била туриб ёлғон ахборот тақдим этилиши уларнинг қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгарлигига сабаб бўлади.

Фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ахборот билан таъминлаш тартиби қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

II. ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРДАН МУҲОФАЗА ҚИЛИШНИ ТАЪМИНЛАШ ТИЗИМИ

6-модда. Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бундай вазиятларда ҳаракат қилиш давлат тизими

Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бундай вазиятларда ҳаракат қилиш давлат тизими Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг, вилоятлар, туманлар ва шаҳарлар ҳокимликларининг, вазирлик ва идораларнинг, корхона, муассаса ва ташкилотларнинг бошқарув органлари, кучлари ҳамда воситаларидан иборат.

Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бундай вазиятларда ҳаракат қилиш давлат тизими таркиби ва фаолият кўрсатиши тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

7-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар давлат резервлари яратилишини таъминлайди ҳамда улардан фойдаланиш тартибини белгилайди;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этишга оид кучлар ва воситаларни молия ҳамда ресурс жиҳатидан таъминлашни, уларни махсус техника ва бошқа моддий-техника воситалари билан жиҳозлашни амалга оширади;

фавқулодда вазиятлар таснифини тасдиқлайди ҳамда уларни бартараф этишда ижро ҳокимияти органлари иштироки даражасини белгилайди;

вазирликлар, идоралар, ижро ҳокимияти маҳаллий органларининг аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги фаолияти устидан назоратни амалга оширади;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларини амалга оширади.

8-модда. Фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш бўйича махсус ваколатли давлат бошқарув органи

Фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш бўйича махсус ваколатли давлат бошқарув органи Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигидир.

Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги:

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш, бундай вазиятларда одамларнинг ҳаётини асраб қолиш ва соғлиғини сақлаш, моддий ва маданий бойликларни муҳофаза қилиш, шунингдек фавқулодда вазиятлар оқибатларини бартараф этиш ва зарарини камайтириш юзасидан чоралар ишлаб чиқади ҳамда амалга оширади;

аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасида махсус дастурлар ишлаб чиқилиши ва илмий тадқиқотлар амалга оширилишини ташкил этади;

ўз ваколати доирасида вазирлик ва идоралар, корхона, муассаса ва ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар учун бажарилиши мажбурий бўлган қарорлар қабул қилади;
бошқарув органларининг, аҳолини ва ҳудудларни муҳофаза қилиш кучлари ва воситаларининг фавқулодда вазиятлар шароитида ҳаракат қилишга тайёр бўлишини ташкил этади;
фавқулодда вазиятларни бартараф этиш кучлари ва воситалари бошқарувини амалга оширади, бошқарув пунктлари, хабар бериш ва алоқа тизимларини тузади;
фавқулодда вазиятлар шароитида авария-қутқарув ишлари ва кечиктириб бўлмайдиган бошқа ишлар ўтказилишини ташкил этади;
аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш тадбирлари бажарилиши устидан давлат назоратини амалга оширади;
ишлаб чиқариш ва ижтимоий объектлар бўйича лойиҳалар ва қарорлар юзасидан давлат экспертизаси ўтказилишида иштирок этади;
қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

9-модда. Вазирликлар ва идораларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги мажбуриятлари

Вазирликлар ва идоралар фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасида:
ўз тасарруфидаги корхона, муассаса ва ташкилотларнинг фавқулодда вазиятлар шароитида ҳаракат қилишга шай бўлиб туришини таъминлашлари;
тармоқнинг ва ўз тасарруфидаги объектларнинг фавқулодда вазиятлар шароитида барқарор ишлаш имкониятини ошириш тадбирларини ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари;
фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш бўйича ҳаракатлар режасини, низомлар, қоидалар ва йўриқномаларни келишиб олиш учун Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигига тақдим этишлари;
ўз тасарруфидаги объектлар ходимларини қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари таркибида фавқулодда вазиятларда муҳофазаланиш усулларига ва ҳаракат қилишга ўргатишлари;
фавқулодда вазиятлар тўғрисида хабар бериш маҳаллий тизимларини яратишлари ва уларни доимо шай ҳолатда сақлаб туришлари;
аҳолининг ва ҳудудларнинг муҳофазаланиш ҳолати тўғрисида белгиланган тартибда ахборот беришлари, шунингдек тармоқ ходимларини фавқулодда вазият таҳдиди борлиги тўғрисида хабардор қилишлари;
моддий ва молиявий ресурслар резервларини яратишлари;
фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш режаларига мувофиқ ўз тасарруфидаги ишлаб чиқариш ва ижтимоий объектларда ҳамда уларга туташ ҳудудларда авария, қутқарув ишлари ва кечиктириб бўлмайдиган бошқа ишлар ташкил этилиши, молияланиши ва ўтказилишини таъминлашлари;
ўта муҳим объектлар ва уларнинг ходимларини фавқулодда вазиятлар шароитида ўз фаолиятларини давом эттиришлари таъминланадиган пунктларга эвакуация қилиш тадбирларини амалга оширишлари;
фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш махсус кучлари ва воситалари ташкил этилишини, тайёргарликдан ўтказилишини ва шай бўлиб туришини таъминлашлари;
ўз тасарруфидаги объектлар лойиҳаланиши, қурилиши ва реконструкция қилиниши чоғида аҳолини ва ҳудудларни муҳофаза қилиш масалаларига оид талаблар бажарилишини назорат қилиб боришлари;
қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширишлари шарт.
Вазирликлар ва идоралар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан рўйхати белгилаб қўйиладиган, потенциал хавф манбаи бўлган объектларда аҳолини ва

ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш бўйича мутахассислар штат лавозимларини жорий этадилар. Бошқа объектларда эса масъул шахслар тайинланади.

10-модда. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ваколатлари

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасида:

фавқулодда вазиятлар чоғида аҳолини ва ҳудудларни муҳофаза қилиш бўйича ҳаракатлар режасини ишлаб чиқадилар;

аҳолининг ва ҳудудларнинг муҳофазаланишига оид ахборотлар белгиланган тартибда тўпланиши ва алмашинилишини, шунингдек фавқулодда вазиятлар таҳдиди борлиги ёки рўй берганлиги тўғрисида аҳоли ўз вақтида воқиф ва хабардор этилишини амалга оширадилар;

моддий ва молиявий ресурслар резервларини яратадилар, фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш тадбирларини молиялашни амалга оширадилар;

идоравий мансублигидан қатъи назар, корхона, муассаса ва ташкилотларнинг фавқулодда вазиятларда барқарор ишлаш имкониятини оширишга ёрдамлашадилар;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш бўйича корхона, муассаса ва ташкилотлар кучлари ва воситаларининг шай ҳолда туриши устидан назоратни амалга оширадилар;

авария, ҳалокат, табиий офатлар содир бўлган зоналарда қутқарув ишлари ва кечиктириб бўлмайдиган бошқа ишларни амалга ошириш учун авария-қутқарув кучлари (шу жумладан тезкор ҳаракат бўлинмалари) ва махсус тузилмаларнинг доимо шай бўлиб туришини ташкил этадилар;

авария-қутқарув ишлари ва кечиктириб бўлмайдиган бошқа ишларни ташкил этадилар ҳамда амалга оширадилар, шунингдек бундай ишлар ўтказилиши чоғида жамоат тартиби сақланишига кўмаклашадилар;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширадилар.

11-модда. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги мажбуриятлари

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасида:

ходимлар ҳамда ишлаб чиқариш ва ижтимоий объектларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш бўйича зарур чораларни режалаштиришлари, молиялашлари ва амалга оширишлари;

хавф манбаи юқори бўлган объектлар хавфсизлиги тўғрисида белгиланган тартибда декларация тақдим этишлари;

ходимларни фавқулодда вазиятлар шароитида қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари таркибида муҳофазаланиш усулларига ва ҳаракат қилишга ўргатишлари;

хабар бериш маҳаллий тизимларини яратишлари ва доимо шай ҳолатда сақлаб туришлари ҳамда фавқулодда вазиятлар таҳдиди борлиги ёки рўй берганлиги тўғрисида ходимларни ўз вақтида хабардор қилишлари;

фавқулодда вазиятлар шароитида объектлар иши ҳамда ходимлар ҳаёт фаолияти барқарор кечишини таъминлашлари;

муҳандислик-ҳимоя иншоотлари, заруратга қараб, олдиндан барпо этилишини таъминлашлари ҳамда уларни доимо шай ҳолатда сақлаб туришлари;

фавқулодда вазиятлар рўй бериши эҳтимолини назарда тутиб, белгиланган тартибда моддий ва молиявий ресурслар резервларини яратишлари;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш кучлари ва воситалари яратилишини, тайёргарликдан ўтказилишини ҳамда шай бўлиб туришини таъминлашлари;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш режаларига мувофиқ ўз тасарруфидаги объектларда авария-қутқарув ишлари ўтказилишини таъминлашлари;

белгиланган тартибда ихтисослашган хизматлар ва тузилмаларни яратишлари, уларни шахсий таркиб, техника ва анжом билан тўлдиришлари;
белгиланган тартибда эвакуацияга оид тадбирларни ўтказишлари ва одамларни жойлаштириш учун олдиндан базалар тайёрлаб қўйишлари;
белгиланган тартибда фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасида ахборотлар тақдим этишлари шарт.

12-модда. Фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этишдаги иштироки

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари:
аҳоли пунктлари, сув таъминоти манбалари, ижтимоий ва маданий объектларнинг санитария ва экологик ҳолати устидан назорат амалга оширилишига ёрдам берадилар;
фуқароларни фавқулодда вазиятлар оқибатларини бартараф этишга жалб қиладилар;
қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа чораларни амалга оширадилар.

13-модда. Жамоат бирлашмаларининг фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этишдаги иштироки

Жамоат бирлашмалари фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этишда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда иштирок этишлари мумкин.
Жамоат бирлашмалари фавқулодда вазиятлар манбалари ва уларни бартараф этиш чоралари тўғрисида давлат ҳокимият ва бошқарув органларидан, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан белгиланган тартибда ахборот олиш ҳуқуқига эга.

14-модда. Фавқулодда вазиятлар мониторинги ва уларни олдиндан башорат қилиш

Фавқулодда вазиятлар мониторинги ва уларни олдиндан башорат қилиш табиий офатларни, техноген авариялар ва ҳалокатларни текшириш ва назорат қилиш махсус хизматлари томонидан амалга оширилади.
Фавқулодда вазиятлар мониторингини ўтказиш ва уларни олдиндан башорат қилиш тартиби қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

III. ФУҚАРОЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

15-модда. Фуқароларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳуқуқлари

Фуқаролар қуйидаги ҳуқуқларга эга:
фавқулодда вазият рўй берганда ҳаётлари, соғлиқлари ва шахсий мол-мулклари муҳофазаланиши;
умумий ва якка муҳофазаланиш воситаларидан, маҳаллий ҳокимият органларининг, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг фавқулодда вазиятларда аҳолини муҳофаза қилиш учун мўлжалланган бошқа мол-мулкидан фойдаланиш;
мамлакат ҳудудининг муайян жойларида бўлганда улар дуч келиши мумкин бўлган хавф-хатар даражаси тўғрисида ҳамда зарур хавфсизлик чоралари ҳақида хабардор бўлиш;
аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш масалалари юзасидан давлат ҳокимияти ва бошқарув органларига мурожаат этиш;
фавқулодда вазиятлар рўй берган зоналарда ишлаганлиги учун бепул тиббий хизмат, компенсациялар ва бошқа имтиёзлар олиш;
фавқулодда вазиятларни бартараф этиш мобайнида мажбуриятларини бажариш чоғида соғлиғига етказилган зарар учун компенсациялар ҳамда имтиёзлар олиш;
аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш мажбуриятларини бажариш чоғида орттирган касаллиги муносабати билан меҳнат қобилиятини йўқотганда, ногиронлиги меҳнатда майиб бўлиш оқибатида келиб чиққан ходимларга белгиланган тартибда пенсия олиш:
боқувчисини аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш мажбуриятларини бажариш чоғида орттирган майиблик ёки касалликдан ҳалок бўлганлиги ёки вафот этганлиги муносабати билан йўқотганда, меҳнатда майиб бўлиш туфайли ҳалок бўлган шахснинг оила аъзолари учун белгиланган тартибда пенсия олиш.

Давлат ижтимоий суғуртаси тартиби ва шартлари, компенсациялар ва имтиёзлар турлари ва миқдорлари қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

16-модда. Фуқароларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги мажбуриятлари

Фуқаролар:

хавфсизлик чораларига риоя этишлари, ишлаб чиқариш ва технология интизоми, экологик хавфсизлик талаблари фавқулодда вазиятлар рўй беришига олиб келиши мумкин бўлган тарзда бузилишига йўл қўймасликлари;

муҳофазаланишнинг асосий усулларини, жабрланганларга бирламчи тиббий ёрдам кўрсатиш йўлларини ўрганишлари ҳамда ўз билим ва амалий кўникмаларини такомиллаштиришлари;

фавқулодда вазиятлар рўй беришига олиб келиши мумкин бўлган авариялар, офатлар ва ҳалокатлар таҳдидидан дарак берувчи аломатлар борлиги тўғрисида тегишли органларга хабар беришлари;

фавқулодда вазиятлар таҳдид солган ва бошланган шароитларда огоҳлантириш белгиларини, юриш-туриш қоидалари ва ҳаракат қилиш тартибини, умумий ва якка муҳофазаланиш воситаларидан фойдаланиш усулларини билишлари;

зарурат бўлганда авария-қутқарув ишлари ва кечиктириб бўлмайдиган бошқа ишларни ўтказишда ёрдамлашишлари шарт.

17-модда. Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида чет эл давлатларининг фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасида Ўзбекистон Республикаси фуқаролари билан тенг ҳуқуқларга эга бўладилар ва мажбуриятларни бажарадилар.

18-модда. Аҳолини ва мутахассисларни фавқулодда вазиятларда ҳаракат қилишга тайёрлаш

Умумтаълим мактаблари, академик лицейлар, касб-ҳунар коллежлари ҳамда олий ўқув юртларида, ишлаб чиқариш ва турар жойларда аҳолини фавқулодда вазиятларда ҳаракат қилишга ўргатиш умумий ва мажбурийдир.

Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бундай вазиятларда ҳаракат қилиш давлат тизими раҳбарлари ва мутахассисларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари ва олий ўқув юртларида, малака ошириш муассасаларида, курсларда, махсус ўқув-услубият марказларида ва иш жойида амалга оширилади.

Аҳолини ва мутахассисларни фавқулодда вазиятларда ҳаракат қилишга тайёрлаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

19-модда. Фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги билимларни тарғиб этиш

Аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги билимларни тарғиб этиш давлат органлари, шунингдек одамларни муҳофаза қилиш ва қутқариш борасидаги тегишли жамоат бирлашмалари томонидан таъминланади.

Билимларни тарғиб этиш учун оммавий ахборот воситаларидан фойдаланиш мумкин.

IV. ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ

20-модда. Фавқулодда вазиятларни бартараф этишга қаратилган ҳаракатлар

Фавқулодда вазиятларни бартараф этишга қаратилган ҳаракатлар ҳудуди ва объектларида бундай вазият рўй берган корхона, муассаса ва ташкилотларнинг, вазирлик, идора ва ҳокимликларнинг кучлари ҳамда воситалари билан амалга оширилади. Зарурат бўлганда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда қўшимча кучлар ва воситалар ажратилади.

21-модда. Фавқулодда вазиятлар рўй берган зоналарнинг чегараларини белгилаш
Фавқулодда вазиятлар рўй берган зоналарнинг чегаралари давлат органларининг, корхона, муассаса ва ташкилотларнинг тегишли раҳбарлари томонидан Фавқулодда вазиятлар таснифига мувофиқ белгиланади.
22-модда. Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишларининг тугатилиши
Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш бўйича қутқарув, авария ишлари ва бошқа ишлар тегишли органлар қарорига биноан тугатилади.
Фавқулодда вазият бартараф этилганидан сўнг давлат ҳокимият ва бошқарув органлари, вазирлик ва идоралар, корхона, муассаса ва ташкилотлар фуқароларнинг ҳаёт фаолиятини, ишлаб чиқариш ва ижтимоий объектларнинг ишини тиклаш ҳамда атроф табиий муҳитни соғломлаштириш тадбирларини амалга оширишлари шарт.
23-модда. Фавқулодда вазиятларни бартараф этишга қаратилган кучлар таркиби
Фавқулодда вазиятларни бартараф этишга қаратилган кучлар Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг ҳарбий ихтисослашган авария-қутқарув бўлинмалари, давлат органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва жамоат бирлашмаларининг тегишли тузилмалари ҳамда бўлинмаларидан иборат. Мазкур бўлинмалар таркиби ҳамда уларни қўллаш тартиби қонун ҳужжатлари билан белгиланади.
24-модда. Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун ички ишлар органлари кучлари ва воситаларининг қўлланилиши
Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун ички ишлар органларининг кучлари ва воситалари қонун ҳужжатларига мувофиқ қўлланилади.
25-модда. Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун қўшинлар ва ҳарбий тузилмаларни жалб этиш
Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорига биноан Қуролли Кучларнинг, бошқа қўшинлар ва ҳарбий тузилмаларнинг кучлари ва воситалари жалб этилиши мумкин.
V. ЯКУНИЙ ҚОИДАЛАР
26-модда. Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар резервлари
Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар резервлари олдиндан, Фавқулодда вазиятлар рўй берган тақдирда уларни шошилинч тарзда жалб этиш мақсадида яратилади.
Молиявий ва моддий ресурслар резервларини яратиш, улардан фойдаланиш ва уларни тўлдириш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.
27-модда. Фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик
Аҳолини ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш соҳасидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.
Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ
Тошкент ш.,
1999 йил 20 август,
824-I-сон

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ
ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИ ТЎҒРИСИДА

(Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси,
2000 й., 5-6-сон, 151-модда)

Ушбу Қонун фуқаро муҳофазаси соҳасидаги асосий вазифаларни, уларни амалга оширишнинг ҳуқуқий асосларини, давлат органларининг, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг (бундан буён матнда ташкилотлар деб юритилади) ваколатларини, Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятларини, шунингдек, фуқаро муҳофазаси кучлари ва воситаларини белгилайди.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

фуқаро муҳофазаси — ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида юзага келадиган хавфлардан Ўзбекистон Республикаси аҳолисини, ҳудудларини, моддий ва маданий бойликларини муҳофаза қилиш мақсадида ўтказиладиган тадбирларнинг давлат тизими;

фуқаро муҳофазаси хизмати — фуқаро муҳофазаси махсус тадбирларини бажариш, фуқаро муҳофазаси тузилмаларининг ҳаракатларини таъминлаш учун кучлар ва воситаларни тайёрлаш мақсадида тузилган функционал бўлинмалар мажмуи;

ҳимоя иншоотлари — аҳолини ва ишлаб чиқариш ходимларини замонавий қирғин воситаларидан муҳофаза қилишга махсус мўлжалланган муҳандислик иншоотлари мажмуи;

фуқаро муҳофазаси кучлари — қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш учун тузиладиган фуқаро муҳофазаси ҳарбий қисмлари, умумий ва махсус ҳудудий, функционал ва объект тузилмалари.

2-модда. Фуқаро муҳофазаси вазифалари

Фуқаро муҳофазаси вазифалари қуйидагилардан иборат:

аҳолини ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида юзага келадиган хавфлардан ҳимояланиш усулларига ўргатиш;

объектларни ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида юзага келадиган хавфлардан ҳимоялаш ҳаракатлари ва усулларига тайёрлаш;

бошқарув, хабар бериш ва алоқа тизимларини ташкил қилиш, ривожлантириш ва доимий шай ҳолатда сақлаб туриш;

халқ хўжалиги объектларининг барқарор ишлашини таъминлаш юзасидан тадбирлар комплексини ўтказиш;

аҳолини, моддий ва маданий бойликларни хавфсиз жойларга эвакуация қилиш;

фуқаро муҳофазаси ҳарбий тузилмаларининг шайлигини таъминлаш;

аҳолини умумий ва якка муҳофазаланиш воситалари билан таъминлаш тадбирларини ўтказиш;

аҳолининг ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтидаги ёки шу ҳаракатлар оқибатидаги ҳаёт фаолиятини таъминлаш;

радиацион, кимёвий ва биологик вазият устидан кузатиш ва лаборатория назорати олиб бориш;

қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни ўтказиш;

ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида зарар кўрган ҳудудларда жамоат тартибини йўлга қўйиш ва сақлаб туриш;

аҳолини ва ҳудудларни муҳофаза қилиш юзасидан бошқа тадбирларни амалга ошириш.

3-модда. Фуқаро муҳофазаси тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Фуқаро муҳофазаси тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборат.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг фуқаро муҳофазаси тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда

тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

4-модда. Фуқаро муҳофазаси соҳасидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Фуқаро муҳофазаси соҳасидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

5-модда. Фуқаро муҳофазаси соҳасидаги халқаро ҳамкорлик

Ўзбекистон Республикасининг бошқа давлатлар ва халқаро ташкилотлар билан фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ҳамкорлиги давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари томонидан халқаро шартномалар ва қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади.

II. ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИГА РАҲБАРЛИК ҚИЛИШ, ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИ СОҲАСИДАГИ ВАКОЛАТЛАРИ

6-модда. Фуқаро муҳофазасига раҳбарлик қилиш

Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазасига умумий раҳбарликни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири мамлакат фуқаро муҳофазасининг бошлиғидир.

Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазасини бошқариш Ўзбекистон Республикасининг Фавқулодда вазиятлар вазирлиги зиммасига юкланади.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, туманлар ва шаҳарлар ҳудудларида фуқаро муҳофазасига раҳбарлик қилишни тегишинча лавозимига кўра фуқаро муҳофазасининг бошлиғи бўлган Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар, туманлар ва шаҳарлар ҳокимлари амалга оширадилар.

Вазирликлар, идоралар ва ташкилотларда фуқаро муҳофазасига раҳбарлик қилишни уларнинг лавозимига кўра мазкур органлар ва ташкилотлар фуқаро муҳофазасининг бошлиғи бўлган раҳбарлари амалга оширадилар.

Фуқаро муҳофазаси бошлиғи ўз ваколатлари доирасида қуйидаги ҳуқуқларга эга:

фуқаро муҳофазасининг тегишли режаларини амалга жорий этиш;

аҳолини, моддий ва маданий бойликларни хавфсиз жойларга эвакуация қилиш тўғрисида қарорлар қабул қилиш;

фуқаро муҳофазаси бўйича директивалар, буйруқлар, қарорлар ва фармойишлар чиқариш;

ўз тасарруфидаги ҳудудлар ҳамда ташкилотларнинг кучлари ва воситаларини фуқаро муҳофазаси соҳасидаги тадбирларни ўтказишга жалб этиш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга ошириш.

Фуқаро муҳофазаси бошлиқларининг аҳолини ва ҳудудларни муҳофаза қилиш масалалари бўйича директивалари, буйруқлари, қарорлари ва фармойишлари барча ташкилотлар, шунингдек мансабдор шахслар ва фуқаролар учун бажарилиши мажбурийдир.

Аҳолини ва ҳудудларни замонавий қирғин воситалари қўлланилиши оқибатларидан муҳофаза қилиш ва фуқаро муҳофазаси соҳасидаги тадбирларни амалга оширишга оид ҳаракатларни мувофиқлаштириш тегишли ҳудудлар, тармоқлар ва ташкилотларнинг фуқаро муҳофазаси бошлиқлари зиммасига юкланади.

7-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

фуқаро муҳофазаси соҳасида ягона давлат сиёсати ўтказилишини таъминлайди;

Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси режасини тасдиқлайди;

фуқаро муҳофазасини ривожлантириш ва такомиллаштиришнинг асосий йўналишларини, уларнинг молиявий ва моддий-техника таъминоти тартибини тасдиқлайди;

тинчлик даврида ва уруш даврида давлат иқтисодиёти фаолият кўрсатиши барқарорлигини таъминлаш тадбирлари ишлаб чиқилишига ва ўтказилишига раҳбарлик қилади;

ҳудудларни уларда яшаётган аҳоли сонига ва давлат иқтисодиётида муҳим роль ўйновчи ёки аҳоли хавфсизлигига таъсир кўрсатувчи ташкилотлар мавжудлигига кўра фуқаро муҳофазаси бўйича гуруҳларга, шунингдек, ташкилотларни давлат иқтисодиётидаги роли ёки аҳоли хавфсизлигига таъсирига кўра фуқаро муҳофазаси бўйича тоифаларга киритиш тартибини белгилайди;
фуқаро муҳофазаси тизимини уруш даври шароитига ўтказиш, эвакуация тадбирларини амалга ошириш тартибини белгилайди;
ҳимоя иншоотларини ва фуқаро муҳофазаси бошқа объектларини барпо этиш тартибини, шунингдек якка муҳофазаланиш воситалари, моддий-техника, озиқ-овқат, тиббий ва бошқа хил воситалар захираларини тўплаш, сақлаш ва улардан фойдаланиш шартларини белгилайди;
давлат органлари ва ташкилотларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги фаолияти устидан назоратни амалга оширади;
қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.
8-модда. Фуқаро муҳофазаси соҳасидаги махсус ваколатли давлат бошқарув органи
Фуқаро муҳофазаси соҳасидаги махсус ваколатли давлат бошқарув органи Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигидир.
Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги:
фуқаро муҳофазасини ривожлантириш ва такомиллаштиришнинг асосий йўналишларини ишлаб чиқади;
ўз ваколати доирасида давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар учун бажарилиши мажбурий бўлган қарорлар қабул қилади;
Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси режаси лойиҳасини ишлаб чиқади;
ҳарбий қисмлар ва фуқаро муҳофазаси тузилмалари бошқарилишини ташкил этади;
фуқаро муҳофазаси эҳтиёжларини кўзлаб зарур қурол-аслаҳалар, техника, муҳофазаланиш воситалари ва бошқа моддий-техника воситалари етказиб берилиши учун давлат буюртмаси лойиҳасини шакллантиради;
хабар беришни ташкил этиш ва фуқаро муҳофазаси тизимини шай ҳолатга келтириш бўйича директив ҳужжатлар ишлаб чиқади;
фуқаро муҳофазаси кучлари ва воситаларининг жанговарлик ҳамда сафарбарлик тайёргарлигини таъминлайди;
шахсий таркиб ва аҳоли фуқаро муҳофазаси соҳасида ўргатилишини ташкил этади;
фуқаро муҳофазаси тадбирлари бажарилиши устидан давлат назоратини амалга оширади;
қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.
9-модда. Вазирликлар ва идораларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ваколатлари
Вазирликлар ва идоралар:
фуқаро муҳофазасининг тегишли режаларини ишлаб чиқадилар ва уларнинг амалга оширилишига раҳбарлик қиладилар;
ходимлар замонавий қирғин воситаларидан ҳимояланиш усулларига ва уруш даври шароитидаги ҳаракатларга тайёрланиши ва ўргатилишини ташкил этадилар;
замонавий қирғин воситалари таҳдид солганда ва қўлланилганда тармоқ ходимларини муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширадилар;
уруш даврида тармоқ ва халқ хўжалиги объектлари барқарор ишлашини таъминлаш тадбирларини ишлаб чиқадилар ва амалга оширадилар;
ташкилотларни хавфсиз зоналарга эвакуация қилиш режалари ишлаб чиқилиши ва амалга оширилишини ташкил этадилар;
фуқаро муҳофазаси моддий-техника, тиббий ва бошқа хил воситалар захираларини яратадилар ҳамда уларнинг тўпланиши, сақланиши, янгилаб борилиши ва қўлланишга шай ҳолатда сақлаб турилиши устидан назоратни амалга оширадилар;
тармоқ фуқаро муҳофазаси аҳволи тўғрисида белгиланган тартибда ахборот тақдим этадилар;

фуқаро муҳофазаси соҳасида маҳаллий давлат ҳокимияти органлари билан ўзаро ҳамкорлик қиладилар;
хабар бериш тизимини, умумий ва якка муҳофазаланиш воситаларини вужудга келтирадилар ҳамда уларни доимий шай ҳолатда сақлайдилар;
фуқаро муҳофазасининг ҳолатини назорат қилиб борадилар;
қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширадилар.

10-модда. Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ваколатлари

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари:
фуқаро муҳофазаси режаларини ишлаб чиқадилар ва уларнинг тегишли ҳудудда амалга оширилишига раҳбарлик қиладилар;
тегишли ҳудуддаги ташкилотлар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан фуқаро муҳофазаси тадбирларининг бажарилишини ташкил этадилар ва назорат қилиб борадилар;
фуқаро муҳофазаси кучлари ва воситалари тайёрланишини ҳамда шай ҳолатда сақлаб турилишини таъминлайдилар;
ташкилотлар раҳбарлари ва аҳолининг замонавий қирғин воситалари қўлланилган пайтдаги ҳимояланиш усулларига ўргатилишини ташкил этадилар;
замонавий қирғин воситалари қўлланилган шароитда аҳоли ҳаёт фаолиятининг таъминланишини кафолатловчи фуқаро муҳофазасига оид мол-мулк, моддий-техника, озиқ-овқат, тиббий ва бошқа хил захиралар ҳажмларини белгилайдилар ҳамда уларнинг тўпланиши, сақланиши, янгилаб борилиши ва шай ҳолатда сақлаб турилиши учун жавоб берадилар;
уруш даврида, идоравий бўйсунувидан қатъи назар, ташкилотларнинг барқарор ишлашини таъминлаш тадбирларини ташкил этадилар ва амалга оширадилар;
фуқаро муҳофазаси соҳасида ахборотлар йиғиш ва алмашинишни, шунингдек замонавий қирғин воситаларининг қўлланилиш таҳдиди ёки қўлланилганлиги тўғрисида аҳолини ўз вақтида хабардор қилинишини таъминлайдилар;
аҳолини эвакуация қилиш ва бўлиб-бўлиб жойлаштиришга, унинг хавфсиз зоналарга ўрнашиб олишига тайёргарлик кўриш ҳамда шу ишларни ташкил этиш, даволаш муассасалари ва бошқа ташкилотлар ишини йўлга қўйиш тадбирларини амалга оширадилар;
қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни ташкил этадилар ва амалга оширадилар, ўз тасарруфларидаги ҳудудда жамоат тартиби сақланишини таъминлайдилар;
қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширадилар.

11-модда. Ташкилотларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ваколатлари

Ташкилотлар ўз ваколатлари доирасида:
фуқаро муҳофазаси тадбирларини режалаштирадилар ва амалга оширадилар;
уруш даврида барқарор ишлашни таъминлаш тадбирларини амалга оширадилар;
ўз ходимларини ҳарбий ҳаракатлар олиб бориш пайтида ёки шу ҳаракатлар оқибатида вужудга келадиган хавфлардан ҳимояланиш усулларига ўргатишни амалга оширадилар;
хабар бериш маҳаллий тизимларини яратадилар ва уларни фойдаланишга доимо шай ҳолатда сақлаб турадилар;
ходимларга фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ўз мажбуриятларини бажаришлари учун зарур шароит яратадилар;
моддий-техника, тиббий ва бошқа хил воситаларнинг захираларини яратадилар.
Потенциал хавфли ишлаб чиқариш объектларига эга бўлган, шунингдек муҳим мудофаа ва иқтисодий аҳамиятга молик ташкилотлар фуқаро муҳофазаси тузилмаларини яратадилар ва уларни доимо шай ҳолатда сақлаб турадилар. Бундай ташкилотларни белгилаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан жорий этилади.

12-модда. Фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги иштироки

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари:

фуқароларнинг замонавий қирғин воситалари қўлланилган пайтдаги ҳимояланиш усулларига ўргатилишига кўмаклашадилар;

ҳарбий ҳаракатлар олиб борилиши билан боғлиқ ёки шу ҳаракатлар оқибатида хавфларнинг юзага келиши таҳдид этган тақдирда тегишли ҳудуддаги фуқаролар хабардор қилинишини ташкил этадилар;

аҳолининг ҳаёт фаолияти таъминланиши соҳасида тадбирлар тайёрланиши ва бажарилишини амалга оширадилар;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа тадбирларни амалга оширадилар.

III. ФУҚАРОЛАРНИНГ ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИ СОҲАСИДАГИ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

13-модда. Фуқароларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ҳуқуқлари

Фуқаролар қуйидаги ҳуқуқларга эга:

ўз ҳаёти, соғлиғи ва мол-мулки ҳарбий ҳаракатлардан муҳофазаланиши;

умумий ва якка муҳофазаланиш воситаларидан текин фойдаланиш;

ҳарбий ҳаракатлар кечаётган жойларда ўзлари йўлиқишлари мумкин бўлган хавф даражаси ва зарур хавфсизлик чоралари тўғрисида ахборот олиш.

Фуқаролар фуқаро муҳофазаси соҳасида қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлишлари мумкин.

ҳарбий ҳаракатлардан жабрланганларга уларнинг ҳаёт фаолиятини таъминлаш учун зарур шароитлар яратилади, тиббий, моддий-молиявий ва бошқа хил ёрдам кўрсатилади.

14-модда. Фуқароларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги мажбуриятлари

Фуқаролар:

ушбу Қонунга ва фуқаро муҳофазаси соҳасидаги бошқа қонун ҳужжатларига риоя қилишлари;

фуқаро муҳофазаси тадбирларини бажаришда иштирок этишлари ва тегишли тайёргарликдан ўтишлари;

фуқаро муҳофазаси сигналларини, умумий ва якка муҳофазаланиш воситаларидан фойдаланиш қоидаларини билишлари;

жабрланганларга дастлабки тиббий ва бошқа хил ёрдам кўрсатишни билишлари;

давлат органларига, шунингдек ташкилотларга фуқаро муҳофазаси соҳасидаги вазифаларни ҳал этишда кўмаклашишлари;

фуқаро муҳофазаси объектлари ва мол-мулкини асраб-авайлашлари шарт.

Фуқаро муҳофазаси соҳасида фуқароларнинг зиммасида қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

15-модда. Чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар фуқаро муҳофазаси соҳасида Ўзбекистон Республикаси фуқаролари билан тенг ҳуқуқларга эга бўладилар ва мажбуриятларни бажарадилар.

16-модда. Аҳоли ва мутахассисларни фуқаро муҳофазаси соҳасида тайёрлаш

Умумтаълим мактаблари, академик лицейлар, касб-хунар коллежлари, олий ўқув юртлари, ишлаб чиқариш ва яшаш жойларда аҳолини фуқаро муҳофазаси соҳасида ўргатиш умумий ва мажбурийдир.

Фуқаро муҳофазаси соҳасида раҳбарлар ва мутахассисларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш малака ошириш муассасалари, махсус ўқув-услубиёт марказларида, курсларда, шунингдек иш жойида амалга оширилади.

Фуқаро муҳофазаси соҳасидаги билимларни тарғиб этиш давлат органлари, шунингдек одамларни муҳофаза қилиш ва қутқариш борасидаги тегишли жамоат бирлашмалари

томонидан таъминланади. Билимларни тарғиб этиш учун оммавий ахборот воситаларидан фойдаланиш мумкин.

IV. ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИ ХИЗМАТЛАРИ ВА КУЧЛАРИ

17-модда. Фуқаро муҳофазаси хизматлари

Фуқаро муҳофазаси махсус тадбирлари бажарилишини таъминлаш ҳамда ушбу мақсадларда куч ва воситаларни тайёрлаш учун республика, вилоят, туман, шаҳар, шунингдек объект фуқаро муҳофазаси хизматлари ташкил этилади.

Фуқаро муҳофазаси хизматларининг рўйхати, шунингдек улар тўғрисидаги низомлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланади.

18-модда. Фуқаро муҳофазаси кучларининг таркиби

Фуқаро муҳофазаси кучлари фуқаро муҳофазаси қўшинлари тузилмаларидан таркиб топади.

Фуқаро муҳофазаси кучлари ва воситалари таркиби, унинг таркибий тузилиши, шунингдек, фуқаро муҳофазаси тузилмалари фаолиятининг бошқа масалалари Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси бошлиғи томонидан белгилаб қўйилади.

Фуқаро муҳофазаси вазифаларини ҳал этиш учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг қутқарув тузилмалари, қисмлари ва бўлинмалари ҳам жалб этилиши мумкин.

19-модда. Фуқаро муҳофазаси қўшинлари

Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг фуқаро муҳофазаси қўшинлари Ўзбекистон Республикаси фуқаро муҳофазаси кучларининг асосини ташкил этади.

Фуқаро муҳофазаси қўшинларининг уруш давридаги асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

зарарланиш ўчоқларида ва заҳарланиш зоналарида муҳандислик, радиацион, кимёвий ва бошқа қидирув турларини олиб бориш;

қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш;

аҳолини ва халқ хўжалиги объектларини эвакуация қилишда иштирок этиш;

аҳоли ҳаёт фаолиятини таъминлаш объектларини тиклаш ишларини амалга оширишда иштирок этиш ҳамда фуқаро муҳофазасининг бошқа вазифаларини бажариш.

Фуқаро муҳофазаси қўшинларининг фаолияти, уларни бутлаш қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади.

20-модда. Фуқаро муҳофазаси тузилмалари

Фуқаро муҳофазаси тузилмалари қутқарув ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни амалга ошириш учун ҳудудий-ишлаб чиқариш принципига кўра ташкил этилади.

Фуқаро муҳофазаси тузилмалари:

бўйсунувига кўра — ҳудудий (вилоятлар, туманлар ва шаҳарлардаги) ҳамда объект (халқ хўжалиги объектларидаги) тузилмаларига;

белгиланган вазифасига кўра — умумий мақсаддаги (зарарланиш ўчоқларида қутқарув ишларини олиб бориш учун) тузилмаларга ва махсус тадбирларни бажарувчи хизматлар (қидирув ишларини олиб бориш, тиббий ёрдам кўрсатиш, ёнғинларнинг тарқалишига йўл қўймаслик ва уларни ўчириш, жамоат тартибини сақлаш ва ҳоказо) тузилмаларига бўлинади.

Фуқаро муҳофазаси тузилмаларига Ўзбекистон Республикаси фуқаролари: 18 ёшдан 60 ёшгача бўлган эркаклар, 18 ёшдан 55 ёшгача бўлган аёллар қабул қилинади, сафарбарлик кўрсатмасига эга бўлган ҳарбий хизматга мажбурлар, I, II, III гуруҳ ногиронлари, ҳомиладор аёллар, саккиз ёшга тўлмаган болалари бор аёллар, шунингдек уч ёшга тўлмаган болалари бор, ўрта ёки олий тиббий маълумотли аёллар бундан мустасно.

V. ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИНИ МОЛИЯВИЙ ТАЪМИНЛАШ. ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИ ОБЪЕКТЛАРИ ВА МОЛ-МУЛКИ

21-модда. Фуқаро муҳофазасини молиялаш

Фуқаро муҳофазасини молиялаш вазирликлар, идоралар ва улар тасарруфидаги бюджетдаги ташкилотларда, вилоятлар, туманлар ва шаҳарларда тегишинча республика

ёки маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан, ташкилотларда эса — ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.
Фуқаро муҳофазасини молиялаш ижтимоий фондларнинг маблағлари, фуқароларнинг ихтиёрий бадаллари ва бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилиши мумкин.

22-модда. Фуқаро муҳофазаси қўшинларининг асосий фондлари

Ҳарбий шаҳарчаларнинг турар жойлари ва иморатлари, фуқаро муҳофазаси ҳарбий қисмларининг ўқув-моддий базаси объектлари, моддий ва техник воситалари давлат мулки бўлиб, фуқаро муҳофазаси қўшинларининг асосий фондларини ташкил этади.
Фуқаро муҳофазаси қўшинлари кўрсатиб ўтилган ва ўзларига ажратилган бошқа мол-мулкка нисбатан тезкор бошқарув ҳуқуқидан фойдаланадилар.
Фуқаро муҳофазаси қўшинларини жойлаштириш ва уларнинг доимий фаолияти учун ер участкалари, жойлар, омборлар ва бошқа объектлар тегишли давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари томонидан уларга доимий ёки вақтинчалик фойдаланиш учун берилади.

23-модда. Фуқаро муҳофазаси объектлари ва мол-мулки

Фуқаро муҳофазаси объектлари ва мол-мулки жумласига қуйидагилар киради:
давлат ҳокимият ва бошқарув органларининг ҳимоя иншоотлари ҳамда ер усти бинолари комплексига эга бўлган бошқарув пунктлари;
фуқаро муҳофазасининг алоҳида ва туташ қурилган ҳимояланиш, радиациядан сақланиш жойлари;
мол-мулк ва техника сақланадиган омборхона бинолари;
якка муҳофазаланиш воситалари, радиацион, кимёвий қидирув ва дозиметрик назорат приборлари;
алоқа ва хабар бериш воситалари;
давлат мулки бўлган, шунингдек фуқаро муҳофазаси мақсадида фойдаланиш учун ташкилотларнинг маблағлари ҳисобига яратилган ёки сотиб олинган бошқа моддий-техника воситалари.
Фуқаро муҳофазаси тадбирларини таъминлаш учун давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, ташкилотлар томонидан фуқаро муҳофазаси мол-мулки захиралари яратилади.
Ташкилотларнинг бошқарув таркибий тузилмалари ва хўжалик юритиш фаолияти шакллари ўзгарган тақдирда, улар зиммасида фуқаро муҳофазаси объектлари ва мол-мулкидан белгиланган мақсадда фойдаланиш, шунингдек бундай объектлар ҳамда мол-мулкларни ҳосил этиш ва тўплаш топшириқлари қолаверади.
Фуқаро муҳофазаси объектларини барпо этиш ва мол-мулкидан фойдаланиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ
Тошкент шаҳри,
2000 йил 26 май,
80-II-сон

АДАБИЁТЛАР

1."Аҳолини ва худудларни табиий ва техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш тўғрисида" 20.08.1999 йил қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Қонуни.

2.Ўзбекистон Республикасининг «Фуқаро мухофазаси» тўғрисидаги қонуни 26-май 2000 йил

3. Маърузалар матни

Мундарижа

1.Аннотация 2

2.Аҳолини ва худудларни табиий хамда техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш тўғрисидаги ва 2000йил 26 майдаги Фуқаро химояси тўғрисидаги қонунларига тахлилий баҳо бериш 3

3.Атамалар.. 6

4.Фуқаро мухофазасининг вазифалари 8

5.Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг фуқаро муҳофазаси соҳасидаги ВАКОЛАТЛАРИ... ………………… 9

6**.**Ўзлаштириш учун саволлар.. 10

7.Мустақил бажариш учун вазифалар 11

8.Ўзбекистон Республикасининг Қонуни
Аҳолини ва ҳудудларни табиий ҳамда техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш тўғрисида 12

9.Ўзбекистон Республикасининг қонуни Фуқаро мухофазаси тўғрисида 19

10. Адабиётлар 26

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

«Меҳнат мухофазаси» кафедраси

«Фуқаро мухофазаси» курсидан 2-амалий машғулот учун

УСЛУБИЙ КУРСАТМА

ТОШКЕНТ-2010 й.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

«Меҳнат мухофазаси» кафедраси

«Фуқаро мухофазаси» курсидан
“Ўзбекистон Республикаси фавқулодда вазиятлар давлат тизимини ташкил қилиш ва уни амалда қўллаш” мавзусидаги 2-амалий машғулот учун

УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА

ТОШКЕНТ-2010 й.

АННОТАЦИЯ

Ушбу услубий қўлланмада фавқулодда вазиятларда уларнинг олдини олиш ва ҳаракат қилиш давлат тузилмаси (ФВДТ) нинг асосий вазифаларини, унинг ташкил этилишини, таркиби ва фаолият кўрсатиш тартибини ёритиб берилган.

Ушбу услубий қўлланмадан Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти барча бакалавриат талабалари фойдаланишлари мумкин

Бажарувчилар: Н.С.Мансурова

Такризчилар: Петросова Л.И.   –ТДТУ «ХФХ» кафедраси доенти
Ганиев Т.А.   – ТТЕСИ «Меҳнат мухофазаси» кафедраси доценти

"Ўзбекистон Республикаси фавқулодда вазиятлар давлат тизимини ташкил қилиш ва уни амалда қўллаш"

Ишдан максад-. Ўзбекистон Республикаси фавқулодда вазиятларда (ФВ) уларнинг олдини олиш ва ҳаракат қилиш давлат тизимлари тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 23.12.1997 йилдаги қарорининг Фуқаро мухофазасининг асосий вазифаларини, унинг ташкил этилиши, таркибини ва фаолият кўрсатиш тартибиини ўрганиш

УМУМИЙ ҲОЛАТ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси фавқулодда вазиятлар вазирлигини ташкил этиш тўғрисида» 1996 йил 4 мартдаги Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси фавқулодда вазиятлар вазирлигининг олдини олиш ва ҳаракат қилиш тўгрисида» 143 сонли 1996 йил 11 апрелдаги қарори бўйича фавқулодда вазиятларда фуқаролар муҳофазаси уларнинг олдини олиш ва ҳаракат қилиш асоси бўлади.

Бу хужжатларда ФВВги давлат бошқармасининг марказий аъзоси бўладигани ва ФВВга юкланадигани кўрсатилган.

ФВДТнинг АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИ :

тинчлик ва харбий даврда аҳоли ва худудларни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасида хуқуқий ва иқтисодий-меъёрий хужжат ларнинг ягона концепциясини белгилаш, ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

республика худудидаги мумкин бўлган техноген ва табиий фавқулодда вазиятларни прогнозлаш, уларнинг ижтимоий-иқтисодий оқибатларини баҳолаш;

фавқулодда вазиятларнинг олдини олишга, одамлар хавфсизлигини таъминлашга, хавфли технологиялар ва ишлаб чиқаришларнинг таваккалчилигини пасайтириш, мулкчилик шаклларидан ва идоравий бўйсунишидан қатъий назар, иктисодиёт тармоқлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар фаолият кўрсатишининг барқарорлигини оширишга қаратилган мақсадли ва комплекс илмий-техник дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

бошқарув органлари ва тузилмаларнинг фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш учун мўлжалланган куч ва воситаларининг доимий тайёрлигини таъминлаш;

аҳоли ва худудларни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасидаги ахборотларни йиғиш, ишлаб чиқиш, алмашиш ва бериш;

аҳолини, бошқарув органларининг мансабдор шахсларини, ФВДТ кучлари ва воситаларини фавқулодда вазиятларда ҳаракат қилишга тайёрлаш;

фавқулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар захираларини яратиш;

аҳоли ва худудларни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасида давлат экспертизаси, назорати ва текширувини амалга ошириш;

фавқулодда вазиятларни бартараф этиш;

фавқулодда вазиятлардан зарар кўрган аҳолини ижтимоий химоя қилишга оид тадбирларни амалга ошириш;

фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасида ахолининг, шу жумладан, уларни тугатишда бевосита қатнашган шахсларнинг хуқуқ ва мажбуриятларини амалга ошириш;

аҳоли ва худудларни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасида халкаро хамкорлик қилиш.

Ўзбекистон Республикаси ФВДТ уч қуйи тузилмаларидан иборат.

1. Худудий қуйи тузилмалари (14)
2. Функционал қуйи тузилмалари (22)
3. Ахборот-бошқарув қуйи тузилмалари(1)

Худудий қуйи тузилмалари (14)

ФВДТнинг худудий қуйи тузилмалари ўз маъмурий худудлари доирасида фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш учун Корақалпоғистон Республикаси, вилоят-лар ва Тошкент шаҳрида тузилади хамда тегишли равишда туманлар, шаҳарлар, шаҳарчалар, қишлоқлар ва овуллар миқёсидаги бўғинлардан иборат бўлади.

Уларнинг асосий вазифаси: туманлар, шаҳарлар ва шаҳарчалар, қишлоқлар, овуллар ва махаллаларда аҳолини ва худудларни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш.

Функционал қуйи тузилмалари (22)

ФВДТнинг функционал куйи тузилмалари вазирликлар ва идораларда ташкил этилади. Бита идора бир неча, бита куйи тузилмалирни ташкил этади, ёки умуман ташкил этмайди, ёки бир неча вазирлик ва идоралар битта қуйи тузилмани ташкил этадилар. Бу савол ФВДТ ҳолатининг тўғрисидаги 3 иловада батафсил айтиб берилган (Аҳолони ва худудларни фвкулодда вазиятларда муҳофазаа килиш бўйича Узбекистон Республикаси вазирликлар ва идораларнинг функциялари).

Ахборот-бошқарув қуйи тузилмалари (1)

ФВДТнингахборот-бошқаруви тузилмаси қуйидагиларни ўз ичига олади:

Фавқулодда вазиятлар вазирлигииииг танг вазиятларни бошқариш маркази;

ФВДТ худудий ва функционал қуйи тузилмаларининг ахборот-таҳлил марказлари;

атроф-табиий мух.итнинг ва кучли хавфли зоналари холатини кузатиш ва назорат килиш органларининг ахборот марказлари;

захирадаги, шаҳардан ташққари ва шаҳар бошқарув пунктлари;

фавқулодда вазиятларни бартараф этнш кучлари ва воситаларини бошқаришнинг харакатланувчи пунктлари;

алоқа ва ахборот узатиш воситалари, шу жумладан, бошкариш ва ахборот билан таъминлашнинг автоматлаштирилган тузилмаси.

ФВДТ уч даражага эга

1.Республика даражаси

2.Махаллий даражаси

3.Объектлар даражаси

<u>ФВДТнинг ҳар бир даражаси қуйидагиларга эга бўлади:</u>

1 .Раҳбар органлари;

2.Кундалик бошқарув органлари:

3.ФВни бартараф этиш кучлари ва воситалари;

4.ФВни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар захиралари;

5.Хабар бериш ва аҳборот билан таъминлашнинг автоматлаштирилган тузилмалари (БАТ)

ФВДТнинг раҳбар органлари –бу аҳоли ва худудларни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш масалаларини хал этиш ваколатига кирадиган давлат бошқаруви, махаллий хокимият органлари ва объектлар маъмуриятидир.

ФВДТнинг кундалик бошқарув органлари — бу ФВДТнинг тегишли худудий ва функционал қуйи тузилмаларига ҳамда унинг бўйинларига бевосита кундалик бошқарувни амалга оширувчи бошқарув органларидир, улар қуйидагиларни ўз ичига олади:

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шахар фавқулодда вазиятлар бошқармалари;

шаҳарлар ва туманлар фавқулодда вазиятлар бўлимлари; обьектларнинг фавқулодда вазиятлар бўлимлари (шуъбалар ёки махсус тайинланган мансабдор шахслар);

вазирликлар ва идораларнинг давлат назорати органлари (назорат- инспекция хизматлари);

вазирликлар ва идораларнинг фавқулодда вазиятлар бўлинмлари (шуъбалар ёки махсус тайинланган мансабдор шахслар);

ФВДТнинг фавқулодда вазиятларни бартараф этиш бўйича куч ва воситалари куйидагилардан иборат булади:

фуқаро мухофазаси қўшинлари;

фавқулодда вазиятлар вазирлигига тўғридан-тўғри ҳамда тезкор бўйсунувчи республика ихтисослаштирилган тузилмалари;
вазирликлар ва идораларнинг харбийлаштирилган хамда профессионал ихтисослаштирилган авария-қутқарув ва авария-тиклаш бўлинмалари;
махаллий хокимият органларининг (Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар), Фавқулодда вазиятлар вазирлиги қутқарувчи командаларининг тузилмалари;
объектларнинг ихтисослаштирилган тузилмалари;
худудий ва объектларнииг харбийлашмаган умумий ва махсус мақсадлардаги тузилмалари;
Кизил Ярим ой Жами ятининг кўнгиллилар отрядлари (командалари гуруҳлари);
«Ватанпарвар» мудофаага кўмаклашувчи ташкилоти.

ФВДТ фаолият кўрсатишининг 3 та режими мавжуд.

Кундалик фаолият режими меъёрдаги ишлаб чиқариш саноат, радиацион, кимёвий, биологик (бактериологик) сейсмик ва гидрометереологик вазиятда, эпидемиялар, эпизоотиялар бўлмаганда.

Юқори тайёргарлик режими ишлаб чиқариш саноат радиацион, кимёвий, биологик (бактериологик) сейсмик ва гидрометереологик вазият ёмонлашганда, фавқулодда вазиятлар юзага келиши мумкинлиги тўғрисида прогноз олинганда.

Фавқулодда режим фавқулодда вазиятлар юзага келганда ва фавқулодда вазиятлар даврида ФВДТ фаолият кўрсатиши чоғида амалга ошириладиган тадбирлар.

Кундалик фаолият режимида:

-атроф табиий муҳит аҳволини, кучли хавфли объектлар ва уларга ёндош худудлардаги вазиятни кузатиш ва назорат қилишни амалга ошириш;

-фавқулодда вазиятларни олдини олиш, аҳоли хавфсизлиги ва мухофазасини таъминлаш, етказилиши мумкин бўлган ва зиённи қисқартириш бўйича, шунингдек, фавқулодда вазиятларда саноат объектлари ва саноат тармоқларининг фаолият кўрсатишининг барқарорлигини ошириш бўйича мақсадли ва илмий техник дастурлар ҳамда чора-тадбирларни режалаштириш ва бошқариш;

-фавқулодда вазиятлар бўйича бошқарув органларини, кучлар ва воситаларни фавқулодда вазиятлар қошидаги ҳаракатларга тайёрлашни такомиллаштириш, аҳолини фавқулодда вазиятлар чоғида мухофаза қилиш усуллари ва ҳаракат қилишга ўргатишни ташкил этиш;

Юқори тайёргарлик режимида;

-фавқулодда вазиятлар юзага келиши хавфи тўғрисида бошқарув органларига хабар бери шва аҳолини хабардор қилиш;

-фавқулодда вазиятлар бўйича тегишли бошқарув органларининг ФВДТ қуйи тузилмалари ва бўғинлари фаолиятига раҳбарликни ўзларига олиши, зарур ҳолларда вазиятнинг ёмонлашиши сабабларини аниқлаш учун офат юз бериши мумкин бўлган туманларда тезкор гуруҳларни ташкил этиш.

Фавқулодда режимда:

- фавқулодда вазиятлар юзага келганлиги тўғрисида бошқарув органларига хабар бери шва аҳолини хабардор қилиш;

-тезкор гуруҳларни фавқулодда вазиятлар туманига силжитиш;

-аҳолини мухофаза этишни ташкил этиш;

-фавқулодда вазиятларни бартараф этишни ташкил этиш;

-фавқулодда вазиятлар зоналарини чегараларини белгилаш.

Ф.В.ларнинг оқибатларини тугатиш бўйича ФВДСнинг куч ва воситалари қуйидагилардан ташкил топади:

Фуқаро химояси лашкарлари;

Фавқулотда вазиятлар вазирлигининг бевосита тасарруфидаги махсус қисмлар;
Вазирликлар ва тармоқларнинг нахарбий ва махсус авария куткарув ва авария тиклов бўлинмалари;
Махаллий хокимият қисмлари (Вазирлар Махкамасининг, вилоят, шаҳар, хокимият ва ФВВлигини қутқарув қисмлари)
Иншоатларнинг махсус қисмлари;
Худудий ва иншоат Умумий ва махсус нохарбий қисмлари;
Жамоат бирлашмасининг қисмлари (Қизил Ярим Ой жамияти кўнгиллилари ва шунга ўхшаш)
Фуқаро Ҳимояси Лашкарлари ФВВга бўйсинади ва уруш вақтида мухим мудофаа ва саноат иншоатларида иш олиб борадилар.

Тинчлик вақтида йирик авария, фалокат ва табиий офатлар оқибатини тугатишда махсус асбоб ускуналар ва мутахассислар зарур бўлган ҳолларда кечиктириб бўлмайдиган авария, қутқарув ишларини бажаришда қўлланилади.

Йирик масштабли табиий ва техноген ФВларда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Қарорига биноан мудофаа вазирлигининг мухандислик, киёвий ва бошқа қисмлари ҳамда харбий транспорт авиацияси ва тиббий хизмат муассасалари жалб қилинади.

ФВВга бўйсунувчи Республика махсус қисмлари доимо тайёр турувчи авария-қутқарув ва авария –тиклов ихтисослашган қисмлардан ташкил топган.

Улар Дуне стандартлари талабларига жавоб бера олувчи махсус қидирув асбоблари қуқарув ускукалари юқори малакали мутахассислар билан таъминланганлар. Улар, Яна замонавий мухандислик ва транспорт воситалари энергия таъминотининг автоном манбаи 72 соатга мўлжалланган сув, озиқ-овқат ва бошқа зарур нарсалар Билан таъминланадилар.

ФМ тадбирларини таъминлаш ва ФМ кадрларини тайёрлаш учун ФВВ тасарруфига бевосита киритилган: алоқа узели -62 киши, шаҳардан ташқаридаги бошқарув пункти-140 киши, кимёвий радиаметрик лаборатория -5 киши. Фуқаро химояси институти- 75 киши, Марказий аэромобиль қисми -21 киши.

Бундан ташқари, ФВВнинг тасарруфидаги Республика тезкор ихтисослашган қисмига мудофаа вазирлигининг харбий қисмлари –механизациялашган баталёни. Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Республика тезкор тиббий маркази ва Узавтотранс Давлат корпорациясининг автотранспорт ва автосанитария қисмлари киритилган.

АДАБИЁТЛАР

5. "Ахолини ва худудларни табиий ва технологик хусусиятли фавкулотда муҳофаза қилиш тўғрисида" 20.08.1999 йил қабул қилинган Узбекистон Республикаси Қонуни.
6. "Узбекистон Республикаси фавкулотда вазиятлар вазирлиги ташкил этиш тўғрисида" Узбекистон Республикаси Президентининг 04.03.1996 йилдаги Фармони.
7. Узбекистон Республикаси Вазирлар махкамасининг "Узбекистон Республикаси ахолини ФВ лардан муҳофаза қилишга тайёрлаш тартиби тўғрисида" 07.10.1998 йилдаги 427-сонли қарори.

Тожиев М., Неъматов Н., Илхомов М "Фавқулотда вазиятлар ва фуқаро муҳофазаси". Т. 2002

Ўзлаштириш учун саволлар.

1.Узбекистон Республикасининг фавкулотда вазиятларнинг давлат тузилмаси (ФВДТ) нимадан иборат ва нимани бирлаштиради?

2.ФВДТ нинг асосий вазифалари нималардан иборат?

3.ФВДТнинг харакат килиши ва хабардорлиги кайси хужжатлар билан тартибланади

4.Ижтимоий-сиёсий можаролар ва оммавий тартибсизликларни бартараф этиш учун ФВДТнинг ваколатига кирадими?

5.Фавкулотда вазиятлар блган объектлар ва худдларни тиклаш харакатлари ФВДТнинг ваколатига кирадими?

6.ФВДТнинг куйи тузилмалари кайси таркибига кирадилар, улар каерда яратилди ва улар нимани бирлаштирадилар?

7.ФВДТ худдий куйи тузилмасининг асосий вазифалари

8.ФВДТнинг функционал куйи тузилмасининг асосий вазифалари

9.ФВДТнинг ахборот-бошкарув куйи тзилмасининг вазифалари ва у нимани бирлаштиради?

10.ФВДТ даражалари ва хар бир даража кайси органларга эга

11.ФВДТнинг хар бир даражасини рахбар органларининг тартибига кимлар киради?

558-сон қарарига
1-Илова

Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятларда уларнинг олдини олиш ва ҳаракат қилиш давлат тузилмаси тўғрисида

НИЗОМ

1. Мазкур Низом Ўзбекистон Рсспубликаси фавқулодда вазиятларда уларнинг олдини олиш ва ҳаракат қилиш давлат тузилмаси (ФВДТ)нинг асосий вазифаларини, уни ташкнл этиш, унинг таркиби хамда фаолият кўрсатиш тартибини белгилайди.

2. ФВДТ бошқарув органлари, республика ва махаллий хокимият органларини, ахолини ва ХУДУДларни фавкулодда вазиятлардан химоя қилиш масалалариии хал этиш ваколатига киради.

Фавқулодда вазият — муайян ХУДУДда ўзидан сўнг одамларнннг қурбон бўлиши, одамлар СОҒЛИҒИ ёки атроф-табиий му.ҳитга зиён етказиши, кишиларнннг хаёт фаолиятига каттагина моддий зарар хамда уиинг бузилишига олиб келиши мумкин бўлган _ ёки олиб келган авария, халокат, стихия-. ли ёки экологик офат, эпидемиялар, эпизоотиялар, эпифитотиялар натижасида юзага келган холат.

ХУДУД — бу ер, сув, ҳаво макони ёки унинг бир қисми, ишлаб чиқариш ва ижтимоий мақсадлардаги объектлар, шуннngдек, атроф-табиий муҳит.

Фавкулодда вазиятларии бартараф этиш — бу фавқулодда вазиятлар юзага келганда амалга ошириладиган хамда одамлпрни қутқариш ва кишилар соғлигини сақлаш, атроф-табиий мухитга зарарнинг хамда моддий зарарларнинг миқдорларини камайтириш, шунингдек, фавкулодда вазиятлар зоналарининг кенгайишига йўл қўймаслик, улар учун хос бўлган хавфли омиллар таъсирини бартараф этишга йуналтирилган авария бўлган ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишлар мажмуи.

Ижтимоий-сиёсий можаролар ва оммавий тартибсизликларни бартараф этиш, шунингдек, фавқулодда вазиятлар оқибатида зарарланган объектлар ва худудларни тиклаш харакатлари ФВДТ ваколатига кирмайди.

Корхоналар ва муассасаларнинг куч ва воситаларини бирлаштиради хамда фавқулодда вазиятларни олдини олиш ва бартараф этиш соҳасидаги тадбирларни ташкил этиш ва амалга ошириш ҳамда тинчлик ва харбий даврда давлат иқтисодиётига зарарни камайтиришни таъминлашга мўлжалланган. Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, Қонунларига, Олий Мажлиснинг к.арорла рига, Ўзбекистон Республнкаси Президентининг Фармонлари ва фармойишларига, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг қарорлари ва фармойишларига, Фавқулодда вазиятлар вазирининг буйруқлари ва кўрсатмаларига, Ўзбекистон Республикасининг халкаро шартномаларига ва мазкур Низомга амал қиладилар.

4.Қуйидагилар ФВДТнинг асосий вазифалари хисобланади:

-тинчлик ва харбий даврда ахоли ва ХУДУДларни фавкулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасида хуқуқий ва иқтисодий-меъёрий хужжатларнинг ягона концепциясини белгилаш, ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

-республика ХУДУДидаги мумкнн бўлган техноген ва табиий фавқулодда вазиятларни прогнозлаш, уларнинг ижтимоий-иктисодий оқибатларини баҳолаш;

фавкулодда вазиятларнинг олдини олишга, одамлар хавфсизлигини таъминлашга, хавфли технологиялар ва ишлаб чикаришларнинг таваккалчилигини пасайтириш, мулкчилик шаклларидан ва идоравий буйсунишидаи қатьий назар, иқтисодиёт тармоқлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар* фаолият кўрсатишининг баркарорлигини оширишга қаратилган мақсадли ва комплекс илмий-техник дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

бошқарув органлари па тузилмаларниинг фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш учун мўлжалланган куч ва воситаларинннг доимий тайёрлигини таъминлаш;

аҳоли ва ХУДУДпарни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасидаги ахборотларни йлғиш, ишлаб чиқиш, алмашиги ва бсриш;

аҳолини, бошқарув органларининг мансабдор шахсларини, ФВДТ кучлари ва воситаларини фавкулодда вазиятларда ҳаракат қилишга тайёрлаш;

фавкулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар захираларни яратиш;

* Кейинги ўрииларда осл,сктлпр деб аталади.

ахоли ва худудларни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасида давлат экспертизаси, назорати ва текширувини амалга ошириш;

фавқулодда вазиятларни бартараф этиш;

фавкулодда вазиятлардан зарар кўрган аҳолини ижтимоий химоя қилишга оид тадбирларни амалга ошириш;

фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш соҳасида аҳоли-„. *>*вм1 худукт вл (рутшионал* куЯи тузилмалардан нборат *бўлади* хамда республика, махаллий ва объектлар миқёсидаги уч даражага эга бўлади.

5. ФВДТнинг худудий қуйи тузилмалари ўз маъмурий худудлари доирасида фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш учун Корақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида тузилади хамда тегишли равишда туманлар, шаҳарлар, шаҳарчалар, қишлоқлар ва овуллар миқёсидаги бўғинлардан иборат бўлади.

ФВДТ худудий қуйи тузилмаларининг вазифалари, уларни ташкил этиш, куч ва воситалари таркиби, фаолият кўрсатиш тартиби мазкур Низом, ушбу қуйи тузилмалар тўғрисида махаллий геофизик ва табиий, иқлим шароитларини, кучли хавфли объектларнинг мавжудлигини хисобга олиб, ишлаб чиқиладиган низомлар билан белгиланади хамда Фавқулодда вазиятлар вазирлиги билан келишилган холда тегишлн равишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашинннг Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар хокимлари томонидан тасдиқланади. "^^ЯИЙВДТнинг функционал қуйи тузилмалари вазирликлар, **ЧГШПгпжумиталари, корпорациялар, концернлар, уюшмалар ва компанияларда* атроф-табиий мухит ва жуда хавфли объектлар холатини кузатиш ва назорат қилишни амалга ошириш, шунингдек, идорага қарашли объектларда уларнинг ишлаб чиқариш фаолияти билан боғлиқ. фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш учун ташкил этилади хамда қуйи тузилмаларнинг давлат назорати (назорат-инспекция хизматлари) органларн, куч ва воситаларидан иборат бўлади.

* Кейинги ўринларда вазирликлар ва идоралар дсб аталади.

ФВДТ функционал қуйи тузилмаларининг вазифалари, уларни ташкил этиш ҳамда давлат назорати (назорат-инспекция хизматлари) органларининг таркиби, кузатиш, ва назорат ташкилотлари ва бошқа бўлинмалари, фавқулодда вазиятларни тугатиш кучлари ва воситалари мазкур Низом, ушбу қуйи тузилмалар тўғрисидаги вазирликлар ва идораларнинг атроф-табиий" муҳит ахолини кузатиш ва назорат қ.илиш соҳасидаги функциялари, идорага қ.арашли кучли хавфли объектлардаги ишлаб чиқариш технологияларининг хусусияти х.исобга олинган холда ишлаб чиқилди-гяц пизомлар билан бслгиланади хамда Фапкулодда вазиятллр

. ФБДТнинг ҳ**ар** бир даражаси қуйидагиларга эга бўлади:

ФВДТ раҳбар органлари;

ФВДТ кундалик бошккарув органляри;

Фавкулодда вазиятларни бартараф этиш кучлари ва воситаляри;

Фавкулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар захиралари;

Хабар бериш, алоқа тузилмалари, бошқарув ва ахборот билан таъминлашнинг автоматлаштирилган тузилмалари (БАТ). _*9.* ФВДТ раҳбар органлари — бу аҳоли ва худудларни фавқулодда вазиятлардан мухофаза қилиш масалаларини хал этиш ваколатига кирадиган давлат бошқаруви, махаллнй хокимият органлари ва объектлар маъмуриятидир.

республика даряжасида — Узбекистаи Рсспубликаси Фавку-лодда вазиятлар впзирлиги;

атроф-табиий мухит ва кучли хавфли объектларнинг хрлатинн кузатиш ва назорат кдлиш учуп масъул булган, шунингдек, тар-кибида кимбвий, портлопчи, ёнгин чикиши мумкин булган ва бешк;а хавфли объсктлар мавжуд булган вазирликлар ва идоралар;

махяллип даражяда — Лэракалпогистон Республнкасн Вазир-лар Кенгаши, вилоятлар, шахарлар ватуманлар х.окнмликларн;

объектлар дпражасиля — корхоналар (муассасалар, ташкилот-лар) маъмурияти.

ФВДТ, унинг куПн тузилмалари ва бугинларииинг фаолият курсатишини тяшкил этиш, ахрлинн па худудларн№фавкулодда вазиятлардан мухрфаза кдлиш буйнча уларга юклвнпт вазифа-ларни бажаришга тпйврлнги учун тулик. жавобгарлик тсгншлн рах.бар органларга юкланади.

-МО. ФВДТнинг кундалик бошкарув органлари — бу ФВДТнинг тегишли худудий ва функшюнал куйи тузилмаларига хамда унинг буринларига бепосита кундалик бошкарувни амалга оширувчи бошкарув органларндир, улар куйидагиларни уз ичига олади:

Крракалпогистон Рсспубликаси, вилоятлар ва Тошкент ша-хдр фавкулодда вазиятляр бошк.армалари;

шахарлар ва тумаплар фапкулодда пазнятлар булимлари; обьект-ларнинг фавкулодда па1иятлар булимляри (шуъбаллр йки махсус тайинланган мансабдор шпхслар);

вазирликлар ва идораллрнинг даплат назоратн органлари (нп-зорат- инспекция хизматлари);

пазирликлар вл идоралпрнинг фавкулоддп впзиятлар булнмла-ри (шуъбалар ёки махсус тяйинланган мансабдор шахсляр);

Фапкулодда вазиятлар пазирлнгнпингглиг птиятлпрнн бош- ***Фавкулодда* вазиятлар** бошкармалпри Лоулимларн)нингтезкор-***навбатчнлик*** **хюматлари;**

вазирликлар, **идоралар ва** объектларнинг навбатчи — диспет-**черлик хизматлари.[**

ФВДТ кундалик бошкарув органларипи жойлаштириш дои-мий дислокация пунктларида, шахар ва шахардан ташкаридаги ЗБПларда ташкил этилади, улар тегишли хабар бериш, алока, **ахборотни ишлаб чикиш ва** узатишнинг руйхатли воситалари би-**лан жихрзланади хамда уларга** юкланган вазифаларни бажаришга **доимий тайёр хрдца сакданади.**

11. Куйидагилар республика даражасидаги ФВДТ бошкарув **органларининг асосий вазифалари** хисобланади:

табиий фавкулодда вазиятлар окибатларини имкони борича пасайтирувчи чора-тадбирларни ишлаб чикиш хамда амалга оши-ришга **рахбарлик** килиш, фавкулодда вазиятлар шароитларида иктисодиёт **тармокдари** хамда алохдда мухим кучли хавфли объект-ларнинг баркарор фаолият курсатишларини таъминлаш;

кушшлсавф[ли] объектлар учун техник хужжатларнинг сугурта ***ук&м^яИюпт*** **тузиш ишларини** ташкил этиш;

ахрЯйни ва худудларни фавкулодда вазиятлардан мухрфаза **килиш сохасида республика** мак.садпн ва илмий-техник дастурла-рини ишлаб чикишда к.атнашиш;

республика марказлаштирилган хабар бериш тузилмасини, шу-нингдек. ахборот билан таъминлаш ва бошк.аришнинг автомат**лаштирилган тузилмаси (БАТ)ни** яратиш ва уни донмий тайёр хрлда **саклаш;**

алока, радио, телевидение ва бошка техника воситаларининг давлат ва идоравий каналларидан бошк.ариш ва ахборотни узатиш учун **марказлаштирилган** хрдда фойдаланишни таъминлаш;

кимёвий ва бошка кучли хавфли объсктларда хамда уларга ёндаш худудларда хабар бериш ва ахборотларнннг махаллий тизи-мини, шунингдек, сув омборларининг гидротехник иншоотларида сигнализация ва хабар беришнинг махаллий автоматлаштирилган тузилмаларини лойи\алаштириш ва яратишни назорат килиш;

атроф-табиий мухит хамда кучли хавфли объектларнинг хр-латини кузатиш ва назорат килиш тузилмасини ташкил этиш, фавкулодда вазиятларни прогнозлаш;

бошкарув органлари, бошкарув пунктлари, ФВДТ кучлари ва воситаларининг фавкулодда вазиятларда харакат килишга тай-**ёрлигини таъминлаш;**

юзага келан фавкулодда вазиятлар, уларшшг рипожланиш куламлари ва **кечиши** мумкин булган окибатлари х.амда фавку-**лишини хамда хабар килинишини таъминлаш ва назорат килиш;**

авария булган ва бошка кечиктириб булмпйдиган ишларни, шу жумлалвн, эвакуация ишларини утказишга оид тадбирлар-нинг бажарилишини таъминлаш, зарар курган ахрли учун хдёт **шароитини яратиш;**

фавкулодда вазиятларни бартараф этишга жалб килинган ва-зирликлар ва идоралар, куч ва воситаларнинг узаро х.амкорлиги-ни ташкил этиш ва мувофикдаштириш;

фавкулодда вазиятлаони бартараф этиш учун республика (идо-ра) молиявий ва моддии ресурслар захирасини, шунингдек, ФВДТнинг махсус сугурта жамгармасини тузишга ва ундан фой-даланишга рахбарлик килиш;

фавкулодда вазиятлардан зарар курган ахрлини ижтимоий мух.офаза килишга оид тадбирларни амалга оширишда катнашиш;

фавкулодда вазиятларда идорага карашли объектлариинг ра\-барлари таркиби, куч па воситаларини, шунингдек, ходимларн-ни тайёрлашни мувофикдаштириш; ишлаб чикариш ва технологиялар хавфсизлиги, шунингдек, ходимларни фавкулодда вазиятлардан му\офаза килишнинг тар-мок нормалари ва коидаларини ишлаб чикишда катнашиш

авария-кугкарув тузилмалари ва куткарувчиларни аттестаци-ядан утказишни ташкил этиш.

12. Куйидагилар махаллий даражадаги ФВДТ бошкарув ор-ганларининг асосий вазифалари х.исобланади:

фавкулодца вазиятларнинг олдини олиш ва уларии бартараф этиш, фавкулодда вазиятлар шароитларида кучли хавфлн объсктлар ишининг ишончлилигини таъминлашга овд ташкилий ва муханднс-лик-техника тадбирларини ишлаб чикиш ва амалга ошириш;

фавкулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни тугатиш буйича худудий (вилоят) мак.садли дастурларни ишлаб чикиш ва амалга оширишда катначшш;

вилоят ичидаги алока ва хабар бериш тузилмалари, шунинг-дек, бошкарувнинг ва ахборот билан таъминлашнинг автомат -лаштирилган тузилмаси (ВАТ)ни ташкил этиш ва доимий тайёр хрлдасақдаш;

бошкариш ва ахборотни узатиш учун алока, радио, телёвиденне хамда бошка техника воситаларининг давлат вилоят ва идоравий шаклларидан марказлаштирилган хрдда фойдаланишнн таъминлаш;

манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда кимё-вий ва бошка кучли хавфли объсктлпр ва уларгп Сндаш худудларда хабар бериш ва ахборотнинг махаллий тузилмаларини, шунинг-дек, сув омборларининг гидротехник иншоотларида сигнализация

фавкулоддв вазиятларни прогнозлаш;

бошкарув оргаилари, бошкарув пунктлари, куч ва воситалар-нинг фавкулодда вазиятлар чогидаги харакатларга тайёрлигини таъминлаш;

юзага келган фавкулодла вазиятлар, уларнинг ривожланиш куламлари ва кечиши, етказиши мумкин булган окибатлар, уларни бартараф этишга оид кабул килйнаётган чора-тадбирлар турриси-даги ахборотларни хабар кдпишини таъминлаш ва назорат килиш;

худудий (вилоят) куйи тузилмаларнинг, шунингдек, фавку-лодда вазиятлар чогида авария-куткарув ва бошка кечиктириб булмайдиган ишларни амалга ошириш буйича кунгилли тузилма-ларнинг куч ва воситаларига рахбарлик килиш ва харакатини таъ-минлаш, ушбу ишларга ме\натга лаёцатли ахрлини жалб килиш-ни ташкил этиш;

ахрлини эвакуация килиш (вактинча олиб чик.иш), жойлаш-тириш, эвакуация килинган ах.олини х.аётий таъминлаш х.амда уларнинг фавкулодда вазиятлар бартараф этилгач доимий яшаш жойларига к.айтишини режалаштириш ва амалга ошириш;

уга танг хавфли зоналардаги ах,оли пунктларида ва хужаликлар-'этпгшовшммйии хавфсиз жойларга доимий яшаш учун кучириш х.шадау7Яри1вВг"хаетий фаолиятини х.ар томонлама таъминлаш;

фавкулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар захираларини яратиш;

фавкулодда вазиятлардан зарар курган ахрлини ижтимоий му\офаза к.илишга оид тадбирларни амалга ошириш; фук.аролар, уларнингуй-жойлари ва мулкларипи максалли сугурта кдлншии ташкил этиш;

ах.олини, бошкарув органларининг мапспбдор шахсларини, куч
ва воситаларини фавкулодда вазиятларда х.аракат кдлишга тайёр-лашга рах.барлик килиш.

13. Куйидагилар объектлар даражасидаги ФВДТ бошкарув органларининг асосий вазифалари хдособланади:

фавкулодда вазиятларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш, объектлар ишининг фавкулодда вазиятлар чогида ишонч-лилиги ва баркарорлигини оширишга дойр тадбирларни ишлаб чикиш ва амалга оширишга рахбарлик килиш;

кимёвий ва бошка кучли хавфли объектларда хабар килиш ва ахборотнинг мах.аллий тузилмаларини, шунингдек, гидротехник иншоотларда сигнализация ва хабар килишнинг махаллий авто-матик тузилмаларини яратиш ишларини ташкил этиш;

бошкарув органларининг, объектлар куч ва воситаларининг
лв\лг\> иилиш, ахоорот туплашии твъминлаш ва назорат кддиш, юзяга келган фавкулодда впзият, унинг рнвожланиш куламлпри ва кечиши, еткаэиши мумкин булган окибатлари, фавкулодда вазиятни бартараф этиш учун курилаетган чора-тадбирлар ва за-рур брдам тугрнсида юкрри органларга маълумот бериш;

авария-куткарув хамда бошка кечиктириб булмайдиган иш-ларга, шу жумладан, объектлар ходимларинн эвакуация килишга рахбарлик килиш;

фавкулодда вазиятларнн бартараф этиш учун молиявий -ва моддий ресурслар захираларини яратиш;'

объектларнинг рахбарлар таркиби, куч ва воситалари, шу-нингдек ходимларинн фапкулодда вазиятлардаги харакатларга тай-ёрлашни ташкил этиш.

14. ФВДТнинг фавкулодда вазиятларни бартараф этиш буГш-ча куч ва воситалари куйидагилардан иборат булади:

фукаро мухрфазаси кушинлари;

фавкулодда вазиятлар вазирлигига тугридан-тугри хамда тез-кор буйсунувчи республика ихтисослаштирилган тузилмалари;

вазирликлар ва идораларнинг харбийлаштирилган хамда про-фессионал ихтисослаштирилган авария-куткарув ва авария-тик-лаш булинмалари;

махаллий хркимият органларининг (Крракалпорнстон Респуб-ликаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шахдрлар ва туманлар), Фавкулодда вазиятлар вазирлиги куткарувчи командаларининг тузилмалари;

объектларнинг ихтисослаштирнлган тузилмалари;

худудий ва объектларнииг харбийлашмаган умумий ва махсус максадлардаги тузилмалари;

Ктчзил Ярим ой Жами 1ТИИИНГ кунгиллилар отрядлари (ко-мандалари гурухдари);

«Ватанпарвар» мудофаага кумаклашувчи ташкилоти.

15. Фукаро мухрфазаси кушинлари фавкулодда вазиятлар вазирлигига буйсунади х.амдл уз тезкор йуналишларига мувофик, харбий даврда республиканинг мух.им мудофаа ва сяншг обьвкт-ларида фавкулодда вазиятларни тугатишга оид ишларни олиб бо-радилар.

Тинчлик даврида фукаро мухрфазаси кушинлари йирик кулам-даги ишлаб чикариш авариялари, хдлокатлар, стихияли офатлар чогида авария-куткарув хамда бошка кечиктириб булмайдиган ишларни амалга ошириш ва махсус приборлар, техникалар, ас-боб-ускуналар ва тайёрланглн мутахассисларни талаб этувчи фав-кулодда вазиятларни бартараф этишучун жалб этилади.

16. Фавкулодда вазиятлар вазирлигига тугридан-тугри буйсу- берувчи махсус к.ндирув прибор.тарн хамда куткариш ускуналари *бил&н* жихрзланган, шунинглек, энергия таъмш.оти, махсус кий-им-бошларнинг мустак.ил манбалари старлича сув, озик,-овкат х.амда кидирув-кутк.арув ва бошк.а кечиктнриб булмайдиган ишлар-ни авгоном режимда камида 72 соат ичила таъминлашни хисоб-кигоб к.илнниб чикарилган харажат материалларига эга булган доимий тайбргарликдаги авария-куткарув ва авария-тиклаш куп тармокди тузилма.чарини уз ичига олади.

17. Фавкулодда вазиятлар вазирлигига тезкор буйсунувчи рес-тгублика ихтисослаштирилган тузилмалари ИИВ республика ён-гинга карши х.арбийлашган махсус отряди, СОРЛИКНИ саклаш ва-зирлигининг республика тезкор тиббий ёрдам республика марка-зи, «Узбекистон хаво йуллари» миллий авиакомпанияси авиаот-ряди, «Узавтотранс» давлат корпорацияси, «Тошшах.арйуловчи-транс» уюшмасининг автосанитария отрядлари х.амда вазирлик-лар ва идораларнинг фавкулодда вазиятларни тугатиш хамда ФВ ДГ кучлари харакатларини ва тадбирларини таъминлаш учун мулжал-ланган бошк,а таркибий булинмаларини уз ичига олади.

Тезкор буйсунадиган тузилмаларнинг вазифалари, тайбргар-лик муддатлари, уларни жалб этиш тартиби ушбу тузилмалар-нинг фавкулодда вазиятлар вазирлиги билан келишилган харакат режалари \амда тегишли вазирликлар ва идоралар билан шартно-малар оркали белгиланади.

14. ФВДТнинг фавкулодда вазиятларни бартараф этиш буйи-ча куч ва воситалари куйидагилардан иборат булади:

фукаро мухрфазаси кушинлари;

фавкулодда вазиятлар вазирлигига тугридан-тугри хамда тез-кор буЙсунувчи республика ихтисослаштирилган тузилмалари;

вазирликлар ва идораларнинг харбийлаштирилган хамда про-фессионал ихтисослаштирилган авария-куткарув ва авария-тик-лаш булинмалари;

. махаллий хркимият органларининг (Кррракалпористон Ресггуб-ликаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шахдрлар ва туманлар), Фавкулодда вазиятлар вазирлиги куткарувчи командаларининг тузилмалари;

объектларнинг ихтисослаштирилган тузилмалари;

худудий ва объектларнинт харбийлашмаган умумий ва махсус максадлардаги тузилмалари;

Ктчзил Ярим ой Жамиятининг кунгиллилар отрядлари (ко-мандалари гурухдари);

«Ватанпарвар» мудофаага кумаклашувчи ташкилоти.

15. Фукаро. мухрфазаси кушинлари фавкулодда пазиятлар ва- харбий даврда республиканинг мух.им мудофаа ва саноат объскт-ларида фавкулодда вазнятларни тугатишга оид ишларни олмб бо-радилар.

Тинчпих даврида фукаро мухрфазаси кушинлари Йирик кулам-даги ишлаб чикариш авариялари, хдлокатлар, стихияли офатлар чогида авария-куткарув хамда бошка кечиктириб булмаПдиган ишларни амалга ошириш ва махсус приборлар, техникалар, ас-боб-ускуналар ва тапёрлэнган мутахассисларни талаб этувчи фав-кулодда вазиятларни бартараф этиш учун жалб этилади.

16. Фавкулодда вазиятлар пазирлигига тугридан-тугри буйсу-нувчи республика ихтисослаштирилган тузилмалари профессионал мутахассислар билан тулдирилган ва жахрн стандартларига жавоб берувчи махсус к.идирув приборлари хамда куткариш ускуналари билан жихрзланган, шунингдек, энергия таъминоти, махсус кий-им-бошларнинг мустак.ил манбалари етарлича сув, озик,-овкат х.амда кидирув-кутк.арув ва бошк.а кечиктириб булмайдиган ишлар-ни авгоном режимда камида 72 соат ичида таъминлашни хисоб-кигоб к.илиниб чикарилган харажат материалларига эга булган доимий тайёргарликдаги авария-куткарув ва авария-тиклаш куп тармокди тузилма.чарини уз ичига олади.

17. Фавкулодда вазиятлар вазирлигига тезкор буйсунувчи рес-публика ихтисослаштирилган тузилмалари ИИВ республика Сн-гинга карши х.арбийлашган махсус отряди, СОРЛИКНИ саклаш ва-зирлигининг республика тезкор тиббий ёрдам рсспублика марка-зи, «Узбекистон хаво йуллари» миллий авиакомпанияси авиаот-ряди, «Узавтотранс» давлат корпорацияси, «Тошшах.арГгуловчи-транс» уюшмасининг автосаиитария отрядлари х.амда вазирлик-лар ва идораларнинг фавкулодда вазиятларни тугатиш хамда ФВДГ кучлари харакатларини ва тадбирларини таъмиилаш учун мулжал-ланган бошк,а таркибий булинмаларини уз ичнга олади.

Тезкор буйсунаднгаи тузилмаларпинг вазифалари; тайвреар-лик муддатлари, уларни жалб этиш тартиби ушбу тузнлмаляр* нинг фавкулодда вазиятлар вазирлиги билан келишилган харакат режалари \амда тегишлн вазирликЛар ва идоралар билан шартно-малар оркали белгиланади.

18. Вазирликлар ва идэраларнинг харбийлаштирилган ва профессионал авария-куткарув, авария-тиклаш ва 'бошка ихтисослаштирилган булинмалари идорага карашли объектларда ишлаб чикарйш — технология авариялари ва халокатлар билан боглик фавкулодда вазиятларни бартараф этиш, шунингдск, эпидемиялар, эпизоотиялар ва эпифитотиялар юзага келганда махсус пазифаларни х.ал этиш учун мулжалланган.

Вазирликлар ва идораларнинг ёнгии, кон, газ-куткарув. кури- вий *тузилмалар* тузилиши мумкин.

Доимий таййр хрлдаги идоравий тузилмаллр идорадам ташкари авария объектларидаги фавкулодда вазиятларни тугатиш ишларига амалдаги харажатларни коплагаи х.олла контракт асосида жалб этилади.

19. ХУДУД™ куйи тузилмаларда — Крракплпогистон Респуб-ликаси, вилоятлар, шахарлар ва туманларда — фукаро мух.офаза-си бошликлари — Крракалпогистон Вазирлар Кенгашининг Раи-си \амда тегишли хркимлар карорлари билан геофизик, табиий-иклим ва бошка ма\аллий шароитларни хисобга олган х.олда кури-лиш, монтаж-курилиш, автокорхоналар ва бошка ташкилотлар негизида махаллий бошкарув органларининг худудий авария-кут-Карув ва авария-тиклаш тузилмалари, шунингдек, Фавкулодда вазиятлар вазирлигининг вилоят (шахар, туман) автоотрядлари, тезкор тиббий ёрдам марказлари, куткарув комаидалари ташкил этилади.

20. Корхоналар рахбарларининг карорларн билан кучли хавфли объектларда мавжуд ихтисослаштирилган хизматлар ва булинмалар ^*Яўрюти,* кимё", тиббий ва бошкалар) нсгизида бевоснта объект-ларда авария-куткариш ва бошка кечиктириб булмайдиган ишлар-пи амалга ошириш учун мулжалланган штатснз ихтисослаштирил-ган авария-кутеариш ва авария-тиклаш тузилмалари тузилади.

21. Х.арбий даврда ахрлини ва худудларни муайян душманни маглубиятга учратишнинг замонавий воситаларини кулллш окибатларидан х.имоя килиш, шунингдек, Кррακалпогистон Рсспубликаси, вилоятлар, шахарлар, туманлар па объектлардаги авлриялар, халокатлар ва стихияли офатлар окибатида келнб чикнши мумкии булган фавкулодда хрдисаларни бартараф этиш буйича вплнфаларни бажаришучун фукаро мухофазаси бошликлари Кррακалпогистон Республикаси Вазирлар Кснгашининг Раиси ва тегишли хркимларнинг карорлари биланумумиЯ ва махсус млксадлардаги худудий хамда объектларнинг нохарбий тузилмалари тузилади.

Курсатиб утилган нохарбий тузилмалар алох.цдп вазиятларда тегишли фукдро мухрфазаси бошликдарининг карорига биноан, шу каби фавкулодда вазиятлар окибатларини тугатишга тинчлик даврида хам жалб этилиши мумкин.

22. ФВДТ курилмаси принципи, тузилмаси, куч ва воситалари таркиби, унинг махсус техника, асбоб-ускуналар, приборлар хамда транспорт воситалари билан руйхатли жихрзланиши, молняғшй тпъминляниши. фавкулоддл пазнятллрни тугатиш чогнла-«. пирик куламли таоиип ва техноген фавкулодда вазиятлар юзага келганда тезкор куткпрув ишларини бажариш хпмдп зарар курган ахрлига биринчи навбатда ердам курсатиш учун Узбекис-тан Республикаси Президентининг к,яророига биноан Мудофаа ва-зирлигининг мухандислик, кнмй, сапёр ва бошк.а хдрбий булнн-малари, х.арбий-транспорт авиацияси хдмда тиббий хизмат муас-сасалари жалб этилиши мумкин.

24. ФВДТнингахборот-бошкаруви тузилмаси куйндагиларни уз ичига олади:

Фавкулодца вазиятлар вазирлигиииинг танг вазиятларни бош-кариш маркази;

ФВДТ худудий ва функционал куйи тузилмаларининг ахбо-рот-таҳдил марказлари;

атроф-табиий мух.итнинг ва кучли хавфлн зоналари х.олатини кузатиш ва назорат к.илиш органларининг ахборот марказлари;

захирадаги, шах.ардан ташк.ари ва шахар бошк.арув пушсглари;

фавкулодда вазиятларни бартараф этнш кучлари ва воситала-рини бошкаришнинг х.аракатланувчи пунктлари;

алока ва ахборот узатиш воситаларн, шу жумладан, бошк.а-риш ва ахборот билан таъминлашнииг автоматлаштирилган ту-зилмаси.

Ахборот-бошкарув тузил,\тси куйидагиларпи таъминлаши лозим:

ФВДТиинг худудий па функциоиал куни тузилмаларидан олинган сейсмологик, гидромстсорологик хавфли курннишлар, саноат ва транспортдаги авариялар ва халокатлар,

эпидсмиялар эпизоотиялар, эпифитотиялар, радиопктив, кимё ва биологик (бактериологик) ахвол тугрисидаги маълумотларни туплаш ва кайта ишлаш (тахлил кнлиш, сакдаш);

рах.бар органлар, ФВДТнинг куидалик бошкарув органлари, фавкулодда вазиятларни бартараф этиш кучлари ва воситалари х.амда ахрлини фавкулодда вазиятларнипг юзага келиш фактла-ри, хусусиятлари, ривожлпннш куламлари ва ксчиши, курнлиши мумкин булган окибатлари, фавкулодда вазнятларда х.аракат килнш тартиби тугрисида хабар килиш ва ахборот бериш;

ФВДТ куйи тузилмалари ва бугинлари, ФВДТнинг рахбар-лик килувчи бошкарув срганлари, бошкарув пуиктларн, фавку-лодда вазиятларни тугатиш кучлари ва воситалари уртасида узаро ахборотлар алмашиш.

Фавкулодда вазиятлар тугрисидаги ахборотлариинг мезонлари, мазмуни ва куринишлари, ФВДТга, куйи тизимлари ва бугинлари-га, шунингдек, ахрлига етказнш муддатларн ва тартиби фавкулодда ликлар ва идоралар маблаглари хисобидан;

мах.аллий хркимият органларининг молиявий ва моддиП ре-сурслари захираси — махаллий бюджет маблаглари хисобидан;

объектларнинг молиявий* ва моддий ресурслари захираси — корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг уз маблаглари хисо-бидан;

К.ИЗИЛ Ярим ой Жамиятининг стихияли офатлардан зарар курган ахрлига ёрдам курсатиш учун бирмнчи навбатда зарур булган товарлар омборлари ва захиралари тузилмалари.

Фавкулодда вазиятларни бартараф этиш учун молиявий ва моддий ресурслар захиралари номенклатураси ва хажмлари улар-ни ташкил этган орган томонидан белгиланади.

28. Фавкулодда вазиятларни бартараф этиш улар балаисида турадаган авария объектлари, вазирликлар ва идораларнинг, худу-дида фавкулодда вазиятлар юзага келган хркимликларнинг куч-лари ва воситалари билан амалга оширилади.

29. Фавкулодда вазиятларни бартараф этиш объектларнинг, вазирликлар (идоралар) ва хркимликларнинг тезкор гурухлари (мутахассислари) рахбарларининг бевосита рахбарлигида амалга оширилади.

30. Фавкулодда вазиятлар ок.ибатларини тугатишда, агар бу бирлашмаларнинг куткарувчиларида аттестация тартибида тасдик.-ланган теги шли тайёргарлик мавжуд булса, жамоат бирлашмала-ри иштирок этишлари мумкин.

31. Агар фавкулодда вазиятларнииг куламлари мавжуд кучлар ва воситалар билан уни махаллийлаштириш ва бартараф этиш мумкин булмаган хрлда зарур йрдам курсатиши ёки ушбу фавку-лодда вазиятни бартараф этишга рахбарликни узига олиши мум-кин булган ФВДТнинг юкрри рахбар органига ёрдам сураб муро-жааткилинади.

Тегишли вазирликлар (идоралар) ва хркимликларнинг куч ва воситалари етарли булмаган такдирда Фавкулодда вазиятлар ва-зирлигининг кучлари ва воситалари жалб этилади.

Алохида вазиятларда фавкулолда вазиятларни ва унинг ок^ЧЗат-ларини бартараф этиш учун Хукумат комиссияси ташкил кили-ниши мумкин.

33. Ах.олини ва худудларни фавкулодда вазиятлардач мух.офа-за килиш буйича, тармоклар ва объектлар фаолият курсатиши-нинг баркарорлитини таъминлаш буйнча максадли дастурларии маблаг билан таъминлаш х.ар бир даражада тегишли бгоджетлар, вазирликлар (идоралар) ва объектлар маблаглари хисобидап амалга оширилади.

Фавкулодда вазиятларни бартараф этиш буйича тадбирларни маблаг билан таъминлаш фавкулодда вазиятлар зоналарида жой-лашган объектларнинг маблаглари, вазирликлар ва идораларнинг маблаглари, тегишли бюджетлар, сугурта жамгармалари ва бошка манбалар хисобидан амалга оширилади.

Курсатилган маблаглар мавжуд булмаган ёки етарли булмаган такдирда Узбекистон Республикаси Вазирлар Мах.камаси захира жамгармасидан маблаглар ажратилади.

34. Ах.оли ва худудларни фавкулодда вазиятлардан мухрфаза кддиш, фавкулодда вазиятларниг олдини олиш, улар юзага кел-ганда зиён ва зарарлар микдорини камайтириш буйича олдиндан чоралар курсатиш максадида х.аракат килишнинт республика, идора режалари, х.окимликлар ва объектларнинг харакат к.илиш режа-лари, шунингдек, ФВДТнннг барча даражаларида узаро бирга-ликда х.аракат килиш режалари ишлаб чнкилади.

ФВДТ х.аракатларини режалаштиришга ташкилий-услубий рахбарликни Фавкулодда вазнятлар вазирлнги амалга оширади.

булинмалари ва ташкилотлари негизида фавкулодда вазиятларнн мах.аллийлаштириш хамда уларнинг окибатларини тугатиш буяи-ча биринчи навбатдаги ишлар учун донмий таПбр хрлдаги идора-вий тузилмалар тузилиши мумкин.

Доимий тайёр хрлдаги идоравий тузилмалар идорадан ташка-ри апария объектларидаги фавкулодда вазиятларни тугатнш иш-ларига амалдаги харажатларни коплаган х.олда контракт асосида жалб этилади.

19. ХУДУД™ куйи тузилмаларда — Крракалпогистон Респуб-лнкаси, вилоятлар, шахарлар ва туманларда — фукаро мух.офаза-си бошликлари — Крракалпогистон Вазирлар Кенгашининг Раи-си \амда тегишли хркимлар'карорлари билан геофнзик. табиий-иклим ва бошка ма\аллий шароитларни хисобга олган х.олда кури-лиш, монтаж-курилиш, автокорхоналар ва бошка ташкилотлар негизида махаллий бошкарув органларининг худудий авария-кут-Карув ва авария-тиклаш тузилмалари, шунингдек, Фавкулолда вазиятлар вазирлигининг вилоят (шахар, туман) аптоотрядлари, тезкортиббий брдам марказлари, куткарув комапдалари ташкил этилади.

Қ 20. Корхоналар рахбарларининг карорлари билан кучли хавфли объектларда мавжуд ихтисослаштирилган хизматлар ва булинмалар • (курилиш, кимё, тиббий ва бошкалар) негизида бепосита объект-ларда авария-куткариш ва бошка кечиктириб булмайдиган ишлар-.чи амалга ошириш учун мулжалланган штатснз нхтпсослаштирил-ган авария-куткариш ва авария-тиклаш тузилмаларп тузилади.

21. Х,арбий даврда ахрлини ва худудларни муайян душманни маглубиятга учратишнинг замоиавий воситаларини куллаш окибат-ларидан х.имоя килиш, шунннгдек, Крракалпогистон Республи-каси, вилоятлар, шахарлар, туманлар ва объектлардаги аварнялар, халокатлар ва стихияли офатлар окнбатида келиб чикиши мумкин булган фавкулодда хрдисаларни бартараф этиш буйича вазифалар-ни бажариш учун фукаро мухофазаси бошликлари Крракалпогис-тон Республикаси Вазирлар Кепгашининг Раиси ва тегшпли хркимларнинг карорлари билан умумий ва махсус максадлардаги худу-дий хамда объектларнинг нохарбий тузилмалари тузилади.

Курсатиб утилган нохарбий тузилмалар алох.ида вазиятларда тегишли фукдро мухрфазаси бошликдарининг карорнга биноан, ту каби фавкулодда вазиятлар окибатларини тугатишга тинчлик даврида хам жалб этилиши мумкин.

22. ФВДТ курилмаси принципи, тузнлмаси, куч ва воситала-ри таркиби, унинг махсус техника, асбоб-ускуналар, приборлар хамда транспорт воситалари билан руйхатли жихрзланиши, мо-
•Н111М1П ТаЪМГИшПНИПШ. 'ЬаПК\"ЮП'П ШУННП-П""" П""П"*п чппИ'Ъ
ягона тезкор куткарув хизмати тугрисида Низом билан тартибга солинади.

23. Йирик куламли табиий ва тсхиогсн фавкулодда вазиятлар юзага келганда тезкор куткаруп ишларини бажариш хпмдп зарар курган ахрлига биринчи навбатда Врдам курсатиш учун Узбекис-тан Республикаси Президентининг к,арорига биноан Мудофаа ВЙ' зирлигининг мухандислик, кимй, сапйр ва бошк.а хдрбий булин-малари, х.арбий-транспорт авиацияси хдмда тиббий хйзмат муас-сасалари жалб этилиши мумкин.

24. ФВДТнингахборот-бошкаруви тузнлмасн куйндагиларнн уз ичига олади:

Фавкулодда вазнятлар вазирлнгинииг танг вазиятларни бош-кариш маркази;

ФВДТ худудин ва функционал куйи тузнлмаларининг ахбо-рот-тахдил марказлари;

атроф-табиий ^гух.итнинг ва кучли хавфли зоналарн х.олатини куэатиш ва иазорат к.илнш оргапларннинг ахборот марказлари;

захирадаги, шах,ардан ташк.ари ва шахар бошк.арув пунктлари;

фавкулодда вазиятлпрни бартараф этиш кучлари ва воситала-рини бошкаришнинг х.аракатланувчн пунктлари;

алока ва ахборот узатиш воситалари, шу жумладан, бошк.а-риш ва ахборот билан таъминлашнинг автоматлаштирилган ту-зилмаси.

Ахборот-бошкарув тузилмаси куйндагиларии таъминлаши лозим:

ФВДТнинг худудий ва функциопал куйи тузилмаларидаи олинган сейсмологик, гидрометеорологик хавфли куринишлар, саноат ва транспортдаги пвариялар па халокатлар, эпидемиялар эпизоотиялар, эпифитотиялар, радиоактив, кимё ва биологик (бактериологик) ахвол тугрисидаги маълумотларни туплаш ва кайта ишлаш (тахлил килиш, сакдаш);

рах.бар органлар, ФВДТнинг кундалик боткарув органлари, фавкулодда вазиятларни бартарпф этиш кучларн ва воситалари х.амда ахрлини фавкулодда вазиятларнииг юзага келиш фактла-ри, хусусиятлари, ривожлпниш куламлари ва ксчиши, курнлишн мумкин булган окнбатлари, фавкулодда вазиятларда х.аракат килиш тартиби тугрисида хабар килиш ва ахборот бериш;

ФВДТ куйи тузилмалари ва бугинлари, ФВДТнинг рахбар-лик килувчи бошкарув срганлари, боишарув пунктларн, фавку-лодда вазиятларни тугатиш кучлари ва воситалари уртасида узаро ахборотлар алмашиш.

Фавкулодда вазиятлар туфисидаги ахборотларнинг мезонлари, мазмуни ва куринишлари, ФВДТга, к)'йи тизимлари ва бугинлари-га, и^унинглек, ахрлига стказиш мудлатлпри вп тартиби фапкулодда

Муҳокама учун саволлар:

1.1.3. "Аҳоли ва ҳудудларни техноген ва табиий тусдаги ФВлардан ҳимоя қилиш тўғрисида"ги қонун қачон қабул қилинган?

1.1.4. 2000 йил 26 майда қабул қилинган қонунни таърифланг?

Қонунларга таҳлилий баҳо беринг.

АДАБИЁТЛАР

5. "Ахолини ва худудларни табиий ва технологик хусусиятли фавқулотда муҳофаза қилиш тўғрисида" 20.08.1999 йил қабул қилинган Узбекистон Республикаси Қонуни.
8. "Узбекистон Республикаси фавқулотда вазиятлар вазирлиги ташкил этиш тўғрисида" Узбекистон Республикаси Президентининг 04.03.1996 йилдаги Фармони.
9. Узбекистон Республикаси Вазирлар махкамасининг "Узбекистон Республикаси ахолини ФВ лардан муҳофаза қилишга тайёрлаш тартиби тўғрисида" 07.10.1998 йилдаги 427-сонли қарори.
10. Тожиев М., Неъматов Н., Илхомов М "Фавқулотда вазиятлар ва фуқаро муҳофазаси". Т. 2002 й.